

İnce Yılmaz
Sarıbaşlı
YENİ
Yürüyüş

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

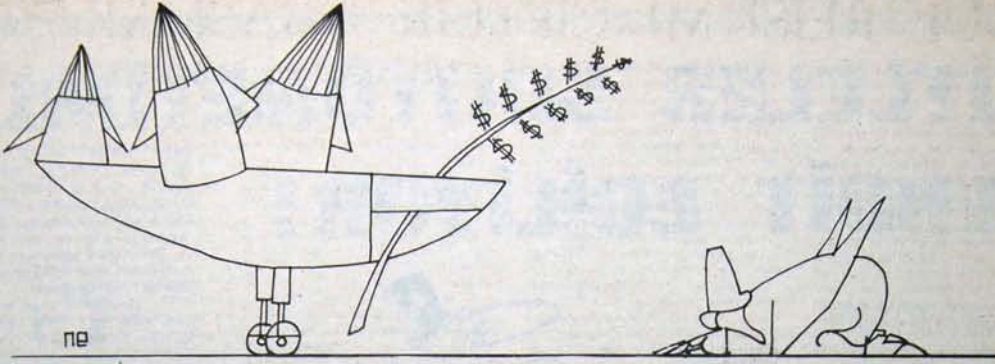
HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI : 52 - 6 NİSAN 1976 5 TL.

TIP demirel ailesinin çimento yolsuzluğunu açıklıyor

TÜRKİYE

CIA VE AP

YALÇIN KUÇUK

YÜRÜYÜŞ'ün geçen sayısında Ahmet Kardeş'in bir yazısı yer aldı. "Aydınlar ve Faşizm" başlığını taşıyor. Bir film için yapılan eleştirileri konu alıyor. Eleştirileri yazan ilericî aydınların, ikincil özellikler üzerinde durup, temel noktaları gözden kaçırdıklarını yazıyor. Bazı özellikler abartılırken temel özellikler gözlerden uzak tutuluyor. Bu tutum ise, etkisi ölçüsünde, sağlıksız bilinçlemelere yol açıyor. Yazıda "kötü niyet" aramak söz konusu değil. Kimse "kötü niyet" ile suçlanmıyor. Ama kötü niyet olmadan da sağlıklı, eksik ve eksik olduğu kadar zararlı görüşlerin ortaya çıktığı belirtiliyor.

Bu değerlendirmeyi genişletmek gerekli. Güncel örnekleri var. İsmail Cem'in Çağlayangil ile yaptığı görüşmeleri açıklamasıyla başlayan ve 12 Mart çözümlenmesiyle sürdüren tartışma, güncel örnekler arasında. Burada hemen şunu söylemek gerekli. Bir gazeteci olarak Cem'in yaptıklarını kınama kimsenin hakkı olmamalı. Türkiye'de geçerli basın çalışma yöntemi, kimseye, bu hakkı vermiyor. Bu yüzden Cem'in yaptığı yayını gazetecilik açısından eleştirmek mümkün değil. Ama ideolojik açıdan eleştirmek mümkün. Üstelik çok da gerekli. Çünkü açıklamaların seçilmiş biçimi, boşlukların doldurulmaması, sağlıksız ve pratik karşısında çürümüş bazı görüşlerin tazelenmesi-ne yol açacak nitelikte.

Cem'in başlattığı ve yazılarının dışına taşan, bir yanda Amerika Birleşik Devletleri ve CIA, diğer yanda, Adalet Partisi ilişkileri üzerine, en açıkça söylenebilecek olan şu: Çağlayangil ve Adalet Partisi, bu açıklamalardan çok hoşnut olmalı. Amerika Birleşik Devletleri'ne üstlerle ilgili yeni bir anlaşma yapmak üzere gitmeden hemen önce, Adalet Partisi'ni ve Dışişleri Bakanını, CIA ve Amerika Birleşik Devletleri'nden "şikayetçi" göstermek, bulunur nimet değil. Çağlayangil'i, Amerika'nın baskılarına karşı Türkiye'nin ulusal çıkarlarını koruyan birisi olarak tanıtmak, her halde unutulmaz bir katkı olmalı. Bu katkının zamanı çok şanssız. Kissinger'in, Türkiye'nin iç pazarı için piyasaya sürdüğü belli olan "ah paltomu kurtarsam" türünden hokkabazlıkları bu şanssızlığı tamamlıyor. Bu tür kokteyl parti oyunları eksik, sapırtıcı ve yanıltıcı açıklamalarla bütünleşiyor. Cem'e "kötü niyet" yüklemeye kimsenin hakkı yok. Ama açıklamaları ile Kissinger'in, Mahmutpaşa'da taşradan gelmiş saf müşterileri kızıksayın yahudi tüccarın sevincini hatırlatan konuşmaları arasında tam bir paralellik var.

CIA üzerinde YÜRÜYÜŞ'te çok yazıldı. CIA, güçlü. Çünkü CIA, Amerikan emperyalizminin gücü kadar. Yenilmeye mahkum bir güç. Bu, bir. İkincisi, bu güç hiç bir zaman üzerinde çalıştığı toplumdaki sermaye sınıfından, emperyalizmin yerli ülkedeki bağ ve uzantılarından bağımsız değil. Emperyalizmin gücü, yerli sermaye ve tekelin gücü ile birlik halinde. Bu birlikte ayrı düşünülemez.

Bu yüzden, Çağlayangil'i, Amerika Birleşik Devletleri ve CIA'den şikayetçi birisi olarak göstermekle, 12 Mart'ı bütünüyle CIA'nın manipasyonu veya "manivelası" ile açıklamaya çalışmak arasında tam bir bütünlük var. Birincisi, içinde Adelet Partisi'nin çok muhtaç olduğu "yurt çıkarlarını savunan parti" görünümüne yardım ediyor. Bunun, Adalet Partisi ve lideri ile sorunları olan tanınmış bir yazar tarafından yapılması, ayrı ve yeni bir şanssızlık. İkincisi, 12 Mart'ı bütünüyle CIA'ye bağlamak, 12 Mart'tan dolayı, yerli

sermaye ve tekelin beraat ettirmeye çalışmak anlamına geliyor. Bunu yapmaya kimsenin hakkı olmamalı. Hiç kimse, yerli sermaye ve tekelin, ne 12 Mart'tan ve ne de bugünkü terörden dolayı "ibra" edemez.

Kimse kimseye kötü niyet yükleyemez. Namık Zeki Aral da, kötü niyet yüklenemeyecekler arasında. Aral, ölünceye kadar, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Borsaları Birliği'nin resmi yayın organı Türkiye İktisat Gazetesi'nin başyazarlığını yaptı. 12 Mart'tan önce yazdığı başyazarlardan bir demet, Planlama, Kalkınma ve Türkiye kitabında yer alıyor. Bunlardan birisi şu: "Bugün artık Anayasayı ve buna müteferri kanunları ta'dil etmeksizin ortadaki anarşiyi söküp atamazsınız. Memlekette kol gezen anarşi bizzat Anayasanın dibacesinde yazılı direnme hakkından ayrıca bir kuvvet alıp kullanarak bu hakkı zabita kuvvetlerinin yüzüne haykırmaktadır. Bugün artık Anayasayı ve buna müteferri kanunları ta'dil etmeksizin üniversiteyi ve ilmi muhtariyetini üniversite binalarında karargah kurmuş anarşiden kurtaramazsınız. Bugün Anayasayı ve buna müteferri kanunları ta'dil etmeksizin bir takım öğretmen sendikalarını ve bunları mesajlarla teşvik eden bir kısım politikacıları dünkü köy enstitülerinin imhası için 17 Nisan günleri Aşr-ı Muharrem ayınları tertip etmekten alıkoymamazsınız. Anayasayı ve buna müteferri kanunları ta'dil etmeksizin bugün artık teşri cihazını da icra cihazını da milli mizacın icap ettiği bir milli eğitim siyaseti ittihazına imale edemezsiniz. Anayasayı ve buna müteferri kanunları ta'dil etmeksizin, Marksist-Leninist olmadıkları halde bir kısım parlamento azalarını genel greve müsaade eder veya seçim yasaının rüşt yaşına indirilmesini talep eder kanun tekliflerini parlamento sunmalarına mani olamazsınız." (Türkiye İktisat Gazetesi, 9.7.1970 ve Y. Küçük, Planlama, Kalkınma ve Türkiye, sayfa 342) Türkiye İktisat Gazetesi başyazarının suçladığı "parlamento azaları" arasında damadı Bülent Ecevit'in de bulunduğunu hatırlatmak ilginç olmalı.

Türkiye sermayesinin resmi yayın organı, bir program sunuyor. Bu programda şu da var: "Düşününüz ki, Ceza Kanunundaki 141-142 nci maddeleri bizzat kolektivist parti tarafından Anayasa Mahkemesine götürülmüştür. Mesela Milli Birlik Komitesi yerini devrin siyasi heyetine terkettiği veyahut hiç olmazsa 21 Mayıs 1963 ayaklanmasını müteakip ortadaki cereyan eden kanun dışı parti mahkemeye verilip kapıları sed-dü bend edilmiş olsaydı, mak-sat da-hasil olurdu. Olmadı, olmadı. Ne için olmadı? Şimdiye kadar burası dahi karışık ismi-fail bir mesele olarak kalmıştır." (Türkiye İktisat Gazetesi, 11.2.1971, Planlama, Kalkınma ve Türkiye, S. 344) Türkiye sermayesinin resmi yayın organında, bir program olarak ne önerilmişse 12 Mart döneminde yapıldı. Yapılanların hepsine de Adalet Partisi sahip çıktı.

Yapılanlar Türkiye sermayesinin programı idi. Bugün de programında. Bu programın uygulanmasında CIA'nın uzmanlığından ve "zeğin" deneyimlerinden yararlanıldı. Program, Adalet Partisi'nin gücü, sermayenin sorunlarını ve işçi sınıfı hareketini ezmeye yetmediği için, 12 Mart yöntemi ile gerçekleştirildi. Adalet Partisi, sermayenin pazar sorunlarının dürtüsü ile Arap ülkeleri ve Sosyalist dünya ile ticari ilişki kurmaya başladı. Adalet Partisi, bugün 12 Mart döneminin, geçici bir yöntem olarak değil, devamlı yönetim biçimi olarak benimsediği için tekrar iktidarda. Cephe Hükümeti, bunun için, içinde ve dışarda sermayeden ve örgütlerinden destek görüyor. CIA ve AP ilişkisinin özü bu kadar basit ve açık.

KİTLELER SIKIYÖNETİMLE TEHDİT EDİLİYOR!

KİTLELER SIKIYÖNETİMLE TEHDİT EDİLİYOR!

"Amerikan işleri için kira tazelen-di: Yılda 250 milyon dolar!..."

YURUYUŞ'un üç sayı önce, 16 Martta açıkladığı kira aktını, geçtiğimiz haftanın Salı günü düzenlediği basın toplantısında anlatmağa çalışan cephe'nin Dışişleri Bakanı reşel kavanozundan tavşan çıkartmağa çalışan marifet sahiplerinin telaşıyla konuşuyordu:

"Savunma gayesiyle evvelce ortak olarak çalışılmakta bulunan tesisler, bundan böyle Türk Silahlı Kuvvetlerinin öz tesisleri olacaktıdır..."

Cephe'nin Dışişleri Bakanının açıklamasına göre, "Öz tesisler, Türk komutanlarının yönetiminde" bulunacaktıdır!

Kavanozdan çıkacak tavşan, hafta- lar önce, Dışişleri yetkilileriyle ABD Ankara Büyükelçisi Macomber arasında inceden inceye düşünülmüş, ışın, seyirci gözüne batmaması gereken yanları titiz-likle hesaplanmıştı....

Ankara'da süren pazarlık görüşmele-ri, saniyesi saniyesine Washington'dan izleniyor, "Kahraman Türk milletinin iz-zeti nefsinin incitmeyecek esasları bir araya getirilmesine" çalışılıyordu....

Hatta "Kahraman Türk milletinin izzeti nefsi", cephe yetkililerinden çok, Amerikan yetkililer tarafından düşünül-üyor ve Amerikan Dışişleri Bakanı Kis-singer'in ağzından "Amerikan milletinin Türk askerine ödenen beri duyduğu hay-ranlık" dile getiriliyordu!..

OTUZ YILLIK OYUN

Sözü edildiğinde, Türkiye ile ilaç ismi arasında benzerlik kurmaktan öte konuyla ilgilenmeyen "Amerikan mille-ti" her nasılsa böylece anlarda "Kahraman Türk askerine duyduğu hayranlığı" Dış-ışleri Bakanlarının vezir cümleleriyle açığa vuruyordu!..

Ankara'daki pazarlık çalışmalarının son bulmasını hemen arkasından Dış-ışleri Bakanı Washington'a uçuyor ve ark-ı salt formalite düzeyinde süren görüş-meler böylece son buluyordu!..

"Türk milleti bir kez daha büyüklüğünü göstermişti!..."

Otuz yıllık kurnaz oyun daha deği-şik ve daha kurnaz sanılan tiradlarla noktalanıyordu....

Üsler "Öz tesisler" olmuştu ve yö- netim "Türk komutanlarda olacaktı!..."

ESKİ KÖYE YENİ ADET

Ama bunlar öylesine "Öz tesisler" di ki, Türkiye herhangi bir nedenle ve zor- unluluk duyduğu anda bu tesislerden yararlanma olanağından yoksundu!..

Öte yandan anlaşma, ilk önce Am-rikan kongresinden geçip onaylandıktan sonra yürürlüğe girecekti!...

Cephe'nin Dışişleri Bakanına göre, anlaşmayı TMM'den geçirme zorunlu-luğu yoktu. Bu bir "siyasi takdir" mese-lesiydi!..

Aynı konuda cephe başı da, Çağla-yanlı, Amerika'ya gitmeden önce bir demec vermiş ve anlaşmanın meclisler- den geçirilmesi konusunda bir zorunlu- luk olmadığını belirtmişti!..

Türkiye'nin emperyalizmin ileri bir karakolu durumunu sürdürmesinden öte bir yenilik getirmeyen anlaşmanın kamu oyunda önceki anlaşmalara oranla tek yeniliği, kamuoyunun anlaşma içeriği ve kapsamı konusunda uyanıklığından öte bir şey değildi!...

Nitekim cephe'nin, emperyalizmle ilişkilerine din ve imanla renk katan orta-ğı bu konuda bir takım endişeler taşı- dığını belirtmekten geri kalmadı. Usulen de olsa, konu meclislere getirilmeli, ne olur ne olmaz ilerdeki eleştirilere göğüs- gerilmeliydi!..

Cephe'nin Dışişleri Bakanı, kira aktı- nı imzalayıp Türkiye'ye döndüğünde MSP, anlaşmanın meclislerden geçiri- lmesi konusunda gündeme getirmekte ge- cikmedi!..

Cephe ortaklarının hafta ortasında yaptıkları toplantıda konu enine boyu- na görüşüldü ve "dinli imanlı" ortağın taşıdığı endişelerin giderilmesine karar verildi.

Anlaşma meclislere getirilecek ve onaydan geçirelecekti.. Eski köye bu kadarlık yeni adet de gerekli hattâ zo- runlu!..

ÖZ TESİSLER (!)

Cephe Dışişleri Bakanı tarafından reşelce bandırılıp yutturulmaya çalışılan anlaşma konusunda bir Amerikalı gazete- ci ise BBC'ye verdiği demecde neme- lüzum gereği dile getiriyordu. BBC'nin konuya ilişkin sorularını yanıtlayan Amerikalı gazeteci, üslerin "Türk komu- tanında olması"na ilişkin görüşlerini şöyle dile getiriyordu:

"Bizce bu önemli değildir. Türkiye müttefikimizdir. Aslında üslerdeki uz- manlar tarafından işletilmesi ve bakımı önemlidir!.."

Cephe'nin Dışişleri Bakanı tarafın- dan "Türk komutanlar yönetiminde kul- lanılacak olan öz tesisler" Amerika'nın baktığı açısından bundan başka bir şey değildi!.. Tesislerin fonksiyonları değil, bakım ve temizliği Türkiye'yi ilgilendir-iyordu. Doğrusu bunu da böylesine ka- baca ifade edecek kadar nezaket kaçkını- değildi! Amerikalı gazeteci!..

BOMBALAR KİMİN İÇİN PATLIYOR?

Amerikan üslerinin kira aktı anlaş- ması açıklandığı gün, Cephe'nin eşkiya takımı olayı bomba ve dinamitlerle kut- ladı!..

Telefonları ve evlerin odalarını din-leme becerikliğini gösteren MIT, müs- teşannın evine atılacak patlayıcı madde- den haberdar değildi! Çoğu kişinin "Bayat numaralar" deyip, dudak büktü- ğü patlama olayına nedense gazetele-ri- le fazla rağbet etmediler.

Diğer bombalar da Tercüman gazete- sinin bulunduğu binada ve bir Ameri- kalının evinde patlıyordu!..

Patlamalarla belli bir gerginliği ama- çlayan Cephe, nitekim aynı günün

akşamı Hariciye Köşkinde toplantıya çekiliyordu. Başkentte "Sıkıyönetim" söylentilerinin yoğunlaştığı Salı günü Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akade- misi komando saldırısına uğruyor ve devrimeci bir öğrenci öldürülüyordu....

Cephe bütün uğraşlarına karşın, sı- kıyönetimin ne gerekliliğini ne de inan- dıncılığını sağlamıyordu.

Bir zamanlar her sıkıyönetim uzatıl- ması gerektiğinde banka soygunu rast- lantısının güncülüğüne alışan halka, tek- rar bir sıkıyönetim ilânını haklı göstere-cek gerekçeyi anlatmak elbette güçtür!..

İLLAKI SIKIYÖNETİM

Şiddetle, olaylarla kasten yaratılan gerginliğin bir sıkıyönetime uzatılmasına çalışan büyük sermayenin, son çözüme bu silahı işçi sınıfına, emecki killelere sıkıttı, artık her zamankinden daha yay-gın bir bilinçle sezilmekte ve silah geri- lpektektir!..

Bir türlü dikiş tutturamayan Sıkıyö- netim istahı şimdilik bastırıyorsa da, sıkıyönetimin kitleler üstünde bir tehdit aracı olarak kullanılmasına hız verilmek-tedir.

Cephe başının ağzında sıkıyönetim ciktlet haline getirilmiştir.

Dışa bağımlı tekeli büyük sermaye, yönetimini sürdürecekt bundan başka yöntem bulamamaktadır.

Aslında sıkıyönetim konusunda cephesel bir birlik de yoktur.

MHP, halen sıkıyönetim ilânının en keskin savunucusudur. Kitlelerden bir şey beklemeyen, demokratik seçimler konusunda en kuşkulu olan bu ortak bü- tün umudunu, daha çok şiddete ve bu trampen üzerinden sıçrayacağı açık fa- şizme bağlamıştır. Cephe'nin büyük orta- ğı bazı farklarla bu çözümü benimse-mektedir.

Şerbetçi maskot ise artık belleyici faktör olmaktan bir hayli uzaktır.

TEK PÜRÜZ: MSP! AMA?..

Ceriye, faşist tirmanış seccadeye sarmak gibi "ahlak ve fazilet" endişeleri (!) taşıyan MSP kalmaktadır ki, o da devlet aygıtından koparılan her parsel- le etelerip imzaya ortak edilmetedir!.. Ancak gene de sıkıyönetim konusunda bu ortağın kuşkulı mevcuttur!..

Nitekim sıkıyönetimli aşayış soru- nunun Türkçe eline emanet edilmesine bu ortak karşı çıkmıştır.

Geçtiğimiz haftanın Çarşamba gecesi Hariciye Köşkinde yapılan cephe toplantısında Sıkıyönetime kısık sesle tek itiraz MSP cihetinden gelmiştir.

Bir sıkıyönetim macerasında MSP'nin kıyametin bir parça da olsa dişsel duyguları gıdıklanan tabanına yansım- asından öte bir endişesi yoktur, yoktur ama kuşkusu da vardır!..

Çelişmelerin geçtiğimiz hafta çiz- diği grafik, bundan böyle sıkıca baş- vurulan bir tehdit ve sindirme aracı ola- rak kullanılacağı yönündedir.

İLAHI DEVEKUŞU...

30 Mart günü TRT'nin 19.00 haber bülteninden bir haber:
"Libya'yı ziyaret etmekte olan Cumhuriyet Halk Partisi Genel Baş-kanı Bülent Ecevit, Binga i'de Nascimento ile görüşti!..."
Haber devam ediyor...
Aslında TRT'nin, Ecevit'i izleyen muhabirinin marifeti değil bu. Haber Daire Başkanı Hami Tezkan konuyla bizzat ilgilenip, haberi bu hale geti- riyor.
MC TRT'si ile çöldeki devekuşu hikâyesi...
Aynı günlerde, MC Dış Bakanı Çağlayangilde, "Emperyalist eğilimli" Kisinger'e iş kırıyordu da!..

SSK GENEL MÜDÜRÜ GÖREVİNDEN ALINIRKEN, TÜRKLER SOSYAL-İŞİ DİSK'TEN İHRAÇ KARARI ALDIRIYOR

Karataş televizyonunun Kemal Türkler-Halil Tunç görüşmesini ikinci kez ekranlara getirmesinden kısa bir süre sonra iki sürpriz karar açıklandı. Bunlardan birisi, MC Hükümeti'nin Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürü Mustafa Mut'u görevinden alması. Mustafa Mut, işçileri memur yapma girişimlerinin şampiyonu. Bu girişimlerin baş hedefi de yöneticilerinin sosyalist sendikacılardan oluştuğu Sosyal-İş. MC, Mustafa Mut'u, kıyımını sürdürdüğünden sonra görevden aldı. Aynı tarihte ise Kemal Türkler, Sosyal-İşi ve Sosyal-İşle birlikte Tek-Bank-İşi DİSK'ten ihraç kararı aldı.

Tek-Bank-İş de Sosyal-İş gibi sosyalist yöneticilere sahip. Bu iki sendika ile bir üçüncü sendika olan Teknik-İş'in birleşme çalışmaları sürdürülüyor. Diğer sayfalarımızda bu çalışmalar, tarih ve yazışmalar belirtilerek açıklanıyor. Birleşme çalışmaları, Kemal Türkler'in de bilgisi içinde devam ediyor.

Şimdi bu çalışmalar devam ederken Kemal Türkler, sosyalist yönetici ve işçilere sahip iki sendikamın ihraç kararını aldı. Bu karar bir soruyu ortaya çıkarıyor: Acaba bir pazarlık mı var? Alınankarar değiştirilmezse böyle bir kararı silmek çok zor olacak.

SOSYAL-İŞ GENEL BAŞKANI ÖZCAN KEŞGEÇİN AÇIKLAMASI

30 Mart 1976 günü TRT 13.00 haber bülteninde Sosyal-İş Sendikasının DİSK üyeliğinin dağıtıldığı konusunda bir haberin yer alması üzerine. Sosyal-İş Sendikası Genel Başkanı Özcan Keşgeç basına aşağıdaki açıklamayı yaptı:

"DİSK üyesi Sendikamız Sosyal-İş ile Tek-Bank-İş Sendikalarının DİSK üyeliğinden düşülmesi yolunda TRT haber bültenlerinde yayınlanan haber üzerine bir açıklama yapmak zorunluluğu doğmuştur.

Bu açıklamayı yapıldığından beri tebliğal da yapılmıştır. Bunda DİSK tarafından Sendikamızın bir tebliğal da yapılmıştır. Kurulduğumuz işkolunda DİSK üyesi diğer bir sendika olan Tek-Bank-İş Sendikası ile birleşme konusunda yetimli organın aldığı karara uymadığımız gerçeğe olarak gösterilmektedir.

DİSK Yürütme Kurulu'nun bu konuda eksik bilgilenmesi olduğu kanısındayız. Birleşme konusunda DİSK ile yaptığımız yazışmaların dosyası elimizdedir. Dosyadaki belgelerin tethikinde, Tek-Bank-İş Sendikası ile birleşme konusunda, DİSK Yürütme Kuruluna oluşturulan komisyon kararına uymama durumumuz bulunmadığı anlaşılacaktır.

DİSK Anıtlüğünün konuya ilişkin 14. maddesinde "Önerilen formüle hayır" deme, ya da "cevapsız bırakma" halinde DİSK üyeliğinden düşme söz konusudur. Sendikamız Sosyal-İş ise ne "önerilen formüle hayır" demiyor, ne de öneriyi cevapsız bırakmıştır.

Kaldı ki, aynı işkolunda DİSK üyesi bir üçüncü sendika olan Teknik-İş ile üçlü birleşmenin kısa bir dönemde gerçekleşmesi için çalışmalar da hızlandırılmıştı. Bu konuda Sosyal-İş üzerine düşen görevi yaptığımızın inancı ve rahatlığı içindedir. Sosyal-İş, Tek-Bank-İş ve Teknik-İş Yürütme Kurulları 1.3.1976 günü müştereken toplanarak, üçlü birleşmenin en geç Mayıs 1976 ayında gerçekleştirmek için görüş birliğine varmışlar ve durumu bir tutanakla tesbit etmişlerdir.

Bu tutanak bir yazı ekinde DİSK'e iletilmiştir. Bu konuda DİSK'e yazdığımız son yazımız 25 Mart 1976 tarihini taşımaktadır.

Var olan koşulları değerlendirerek birleşmenin aciliyetine inanmış ve bu yolda mesafe katetmiş olmamıza rağmen "Komisyonun belirlediği sürede birleşme sağlanmadığı için DİSK üyeliğinden düşme" geçerli olmaz.

Sendikamız Sosyal-İş, DİSK ilkelerine bağlıdır. Ve örgüt disiplinine uymayı görev bilmektedir. İşçi sınıfının ekonomik demokratik mücadelesini devrimci çizgide DİSK içinde sürdürmeye kararlıdır. Bir yanlış bilgilendirmenin ve değerlendirmenin ürünü olduğunu sandığımız DİSK Yürütme Kurulu kararının gerçekler karşısında değişeceğine inanıyoruz.

BAĞA YOLSUZLUK ETDİN
DEDİNİZ! BİZ ÇİMENTOYU
YOL YAPTIRMAK İÇİN SATTIK!...

TEZ-BÜRO İŞ GENEL BAŞKANI DOĞAN ÜSTKANAT HUSUSİ EVRAKTA SAHTE- KARLIK YAPTIĞI GEREKÇESİ İLE MAH- KEMEYE VERİLDİ

Kurulu bulunduğu işkolunda çalıştığı gerçeğine rağmen, 3-4 bin üyeli Tez-Büro-İş sendikası işkolunda toplu sözleşme yapma yetkisi almıştı. Yetki işlemi almak için gerekli bildirimleri aynı işkolunda olan Sosyal-İş sendikasına yapmadığı için yapılan başvurular üzerine, olayı tetik eden cumhuriyet savcısı, "hususî evrakta sahtekarlık" yaptığı gerekçesi ile Tez-Büro-İş sendikası genel başkanı Doğan Üstkanat'ı mahkemeye vermiştir.

Savcı iddianamesinde "belli bir işkolunda toplu iş sözleşmesi yapmaya kendinde yetki gören Tez-Büro-İş sendikası genel başkanı Doğan Üstkanat, o işkolunda kurulu sendika olan Sosyal-İş sendikasına 275 sayılı kanunun 12 nci maddesi gereğince hangi işkolunda toplu iş sözleşmesi yapmak istediğini taahhütlü mektupla Sosyal-İş sendikasına bildirdiğinde, zarfın içine Türkiye Bankalar Birliği iyerinde ve bu işyeri düzeyinde toplu iş sözleşmesi yapılacağına dair evrak koyup, Sosyal-İş sendikasına bildirmek suretiyle hususî evrakta sahtekarlık suçunu işlediği" denilmektedir.

An davasının ilk duruşması 19 Nisan'da. Hazırlık dosyasının numarası da 975/27939'dur.

CUMHURBAŞKANI KORUTÜRK VE YETKİLERİ

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, bir yanında Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Semih Sancar, diğer yanında, 12 Mart'ın Başbakanlarından CGP'li Savunma Bakanı Ferit Melen olduğu halde basın ve televizyon önünde yazılı konuşmasını yaptı. Bu konuşmada şöyle dedi: "Yakın tarihimizin ibret verici olaylarından yaşamaya organlarımız, yargı organlarımız ve hükümetlerimiz yeterince ders almışlardır. Bu bakımdan Türkiye'de Anayasa nizamı mutlaka korunacaktır."

Devlet adamlarının Türkiye'de konuşurken zaman zaman izledikleri bir yöntem var. Örneğin Ecevit, Yalçıntaş ve Karataş ile ilgili kararnameler Cumhurbaşkanlığı'nın onayına sunulduğu sırada "Sayın Cumhurbaşkanı'nın anayasaya aykırı bu kararnameleri imzalamayacağını umuyoruz" diyordu. Bunun anlamı, Cumhurbaşkanı'nın bu kararnameleri imzalamaması gerektirir. Aynı şekilde, Cumhurbaşkanı Korutürk'ün "ders almışlardır" sözü, "ders almaları gerekir" anlamına gelmektedir. Yasalara göre Türkiye'de hiç kimsenin "yargı organlarımız ders almaldır" demeye hakkı yoktur.

"Yasama organlarımız ve hükümetlerimiz ders almışlardır." Bunları herkes söyleyebilir. Çünkü yasama organları ve hükümetlerin siyasal bir niteliği vardır. Fakat yargı organlarının siyasal hiç bir niteliği yoktur. Hüküme göre "yakın tarihimizin ibret verici olaylarından yargı organlarımız ders almıştır" sözü bir yetki aşımı niteliği taşımaktadır. Çünkü yargı organları yalnızca yürürlükteki anayasa ve yasalara sınırlıdır. Yasalara göre, yargı organları "yakın tarihimizin ibret verici olaylarından" ders almaları söz konusu edilemez. Yakın tarihimizin ibret verici olaylarından ders almaları söz konusu edilemez. Yakın tarihimizin ibret verici olaylarından ders almaları söz konusu edilemez. Yakın tarihimizin ibret verici olaylarından ders almaları söz konusu edilemez.

Türkiye'de bütün görevlilerin yargı organının tartışma dışı bırakılması gerekmektedir. Bu yüzden Hava Kuvvetleri eski Komutanı emekli orgeneral Alpkaya'nın bir askerî mahkemeye yargılanacağı bir sırada ve görevden ayrılmasından bir süre sonra Cumhurbaşkanı Korutürk'ün Alpkaya'yı hatırlayarak kutlama mesajı göndermesi ve bunu yüksek rütbeli subaylarla yaptığı toplantıdan bir gün sonra açıklaması gerçekten şanssızlık olmuştur. Bu açıklama, İsmet Paşa'nın bir davadan dolayı yargılanmakta iken gazeteci Kayhan Sağlam için "Kayhancıya yazık oluyor" demesini hatırlatmaktadır.

hara 7'nci Asliye Ceza mahkemesine açılan

BİR «USUL MESELESİ» KİME KARŞI KULLANILIYOR

Geçtiğimiz yıl yapılan DİSK genel kurulunda, bir gün biterken, Kemal Türkler söz istemiş, divan başkanı Kemal Nebioğlu da 10 dakika için söz vermişti. Kemal Türkler konuşmaya başlamış, on dakikada konuşmasını tamamlamamıştı. Konuşma ihtiyacını, bir konuda ortaya çıkan iki görüşü uzlaştırma amacı ile duymuştu. Konuşmasını tamamlaması gerekiyordu. Oysa tam on dakika sonra divan başkanı Kemal Nebioğlu, adasının sözünü keserek, zamanın dolduğunu ve artık konuşamayacağını belirtti. Buna karşılık Kemal Türkler, divan başkanı adına hitaben, "10 dakikanın bir şekil olduğunu, konuşmasını tamamlamasız, söz almış olmasının bir anlam taşımayacağını" söyledi. İki Kemaller arasında bu diolog, giderek sertleşti ve haklı olan Türkler, sinir savaşını kaybedince, genel kurulun etkimek zorunda kaldı. Adası da genel kurulun ögünü birleşimini kapattı.

Sözü DİSK üyesi Sosyal-İş ve Tek-Bank-İş'in "usulen" DİSK üyeliğinden düşmüş olmasına getirmek istiyoruz. Onun için "usul" konusunu açtık. Bu konu, hukukumuzda en geniş biçimde yer almıştır. Bu şarta uyulmadığından bir çok haklı davalar güme gider. Özellikle süre yönünden usul çok önemlidir. Çiğnenmiş bir hakkınızı yargı organları karar ile elde etmek istediğinizde, yasalarda var olan süre içinde yargı organına başvurmanız iseniz, çıra gibi yandırsanız demektir. Zira hakkınız güme gider ve "treni" kaçırduğunuzdan çiğnenmiş olan hakkınızı size teslim etmek için mahkeme davanzala bakınız.

Bu kural, çoğu kez, hakları çiğneme görev sayan kişilerin ve kuruluşların işine yarar. Denilebilir ki, burjuva hukukuna bu amaçla girmişti. Usul yönünden süre.

İşte DİSK genel başkanı Kemal Türkler de geçen yıl yapılan genel kurulda süre usulü oyununa getirilmiş, konuşma hakkı güme gitmişti.

Süre usulü, DİSK ana tüzüğüne bir maddesine de girmiş olduğundan, bu maddeye dayanarak Sosyal-İş ve Tek-Bank-İş sendikalarının DİSK üyeliği de süre usulü yönünden güme götürülmek isteniyor.

DİSK ANA TÜZÜĞÜNDE BİR MADDE VE UYGULAMA

DİSK'in ilkelerinden biri, DİSK bünyesinde her işkolunda bir sendika bulunması. 12 Mart döneminin sona ermesinden sonra, bağımsız sendikaların DİSK üyeliği seçmeleri-ile aynı işkolunda birden çok sendika DİSK üyesi oldu. İşte DİSK ana tüzüğündeki 14 üncü madde birden çok sendikaların birleştilmesi için kural getiriyor. İçinde süre şartını da taşıyarak.

Bu maddeye göre, birden çok sendikanın birleştilmesi amacı ile bir komisyon kurulur. Komisyonun kararına uyum zorunludur. Bu karara HAYIR diyen sendika, ya da iki haftalık süre'de cevap veremeyen sendika DİSK üyeliğinden düşer.

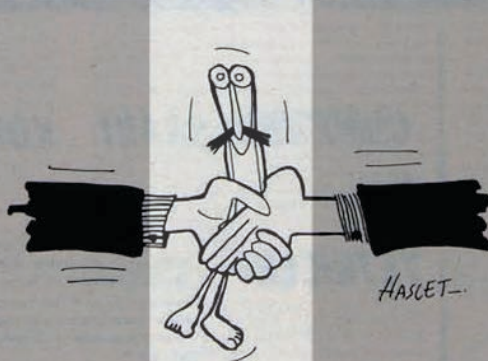
Geçtiğimiz günlerde TKT haber bülteninden öğrenildiğine göre Sosyal-İş ve Tek-Bank-İş, belirtilen süre içinde cevap vermedikleri için DİSK üyeliğinden düşmüşlerdir. Kaynak olarak sadece TRT haber bültenini gösteriyoruz. Zira adı geçen sendikalara, haberin yayınlanmasından 3 gün sonra başvurduğumuzda, hâlâ kendilerine kararın gelmediğini söylediler.

Bu durum karşısında, ortada birleştirme komisyonunun bir kararı olması ve bu karara uymayan ya da cevap veremeyen Sosyal-İş ve Tek-Bank-İş Sendikalarının bulunması gerekiyor. Oysa ortada bir karar var ama, bu karara uymayan ya da cevap veremeyen sendikalar yok. Görünürde ise süre usulüne göre DİSK üyeliği yitirmiş iki sendika var. Yani süre usulü oyunu oynanmış. Böyle olunca, konunun gerçek yanı da var demektir. Biz bu yeni şimdilik kaydıyla bir tarafa bırakıp, birleşme konusunu anlatalım.

genel kurul sonuçlarının alınmasına kadar birleşmenin ertelenmesini önerdi ve bu görüş hem Sosyal-İş, hem de DİSK tarafından benimsendi. Ekim 1975 ayı sonlarında Teknik-İş de DİSK üyesi olunca üç sendikadan birleşmesi gündeme geldi ve çalışmalar başladı. Teknik-İş birleşme konusunda zamana ihtiyacı olduğunu, bu zamanın en az 6 ay olabileceğini belirtince, üçlü birleşme 1976 bahar aylarına kalıyordu.

1975 YILININ GÖTÜRDÜKLERİ

1975 yılı MC'nin işçi sınıfı üzerine yoğunlaştırdığı baskılarla geride kalmış, Sosyal-İş de nasibine düşeni aldı. Kazanılmış hakların geri alınması yolunda MC'nin Türk-İş ile birlikte sürdürdüğü önulara karşı direnme hakkını kullandı. SSK daki üyelerinin memurlaşdırılması, Sosyal-İş'in sonu olarak düşüldü. Fakat Sosyal-İş hâlâ dimdik ayakta. Yeni işyerlerindeki işçiler örgütleni-

DİSK'E KATILMALAR

Bilindiği gibi, bağımsız sendikaların DİSK'e katılmasını ilk gerçekleştiren Sosyal-İş olmuştu. Geçtiğimiz yıl da aynı işkolunda kurulu Tek - Bank - İş DİSK'e katılınca hem doğal olarak, hem de DİSK anitüzüğü gereği iki sendikadan birleşmesi konusu gündeme geldi. DİSK bir komisyon oluşturdu ve komisyon da çalışmaya başladı. İki sendikadan birleşme konusunda anlaşamadıkları için bir konu yoktu. Daha doğrusu, iki sendikadan birleşmesi "anlaşılmış" birleşiyordular, karşılıklı hiç bir şart öne sürmüyorlardı.

Bu durumu komisyona bildirdiler, komisyon da kendisine birleştirilmediği düşüncesini öğrenince, birleşme zamanını iki sendikaya bıraktı. Sosyal-İş ve Tek-Bank-İş zamanı da planladılar ve 1975 Kasım ayı içinde genel kurul yapımaya karar verdiler. Genel kurullar için gazete ilanı gündeme geldiğinde, aynı işkolunda kurulu bir diğer sendika Teknik-İş'in genel kurul hazırlığı ile birlikte DİSK üyeliğinden söz edilmeye başlandı. Tek-Bank-İş sendikası, Teknik-İş'in

yor, sözleşmeler yapıyor, grevler uyu-
lanıyor.

Diğer taraftan, MC'nin çalışma bakani ile birlikte yürütülen çabalar sonunda Türk-İş'e bağlı Tez-Büro-İş, bu işkolunda işkolu yetkisi almıştı. Bu silahlı kullanmak için çaba harekâtıydı.

Özcesi, bütün şartlar çetin mücadele için birliği ve beraberliği zorlamaktadır. Bu zorlama karşısında Sosyal-İş, Tek-Bank-İş ve Teknik-İş'e yazılı çağrıda bulunarak, birleşme çalışmalarının hızlandırılmasını ister. Ocak 1976 da yapılan bu çağrı karşısında Teknik-İş, DİSK'ten aldığı talimat gereği toplantıya gelmeyeceğini bildirir. DİSK'ten verilen talimat, Sosyal-İş'e de iletilmiştir. DİSK, önce Sosyal-İş ile Tek-Bank-İş'in birleşmesini, sonra da Teknik-İş ile birleşme konusunda kurulan komisyonun görev yapmaya başlayacağını bildirmektedir. Bu yazı 3.2.1976 tarihini taşımaktadır ve bir yerinde de birbirbük aylık süreden söz edilmektedir.

Sosyal-İş'in buna verdiği karşılıklı, üçlü birleşmenin zorunlu olduğu belirtilerek, buna rağmen DİSK'in önerdiği şekilde de uyulacağı belirtilir.

Bu günlerde ise yeni bir oyunun sergilendiği ortaya çıkarılır. Bu oyun Tek-Bank-İş sendikasına yöneliktir. Bu sendikadan örgütlü bulunduğu İller Bankası işyerinde Türk-Sem-İş, banka işvereni ile birlikte yürütüldüğü gizli çalışma sonucu yetki alma durumuna gelmiştir. Yani Tek-Bank-İş sendikası yok edilmek istenmektedir. Bu işleme girişen sendika da Teknik-İş'in DİSK'e katılması ile, bu sendikadan ayrılanların oluşturduğu bir sendikadır. Bir seri uğraşın sonra bu oyun şimdilik kayıpla engellenmiştir; ama sonuçun ne olacağı bilinmemektedir. Bu olay, ister istemez Tek-Bank-İş sendikasının yoğun olarak çalışmalarını bu yöne aktarmasını getirmiştir.

Bu kere, 1 Mart 1976 tarihinde Teknik-İş, diğer iki sendikaya çağrıda bulunarak birleşmenin kabul edilmesini için çalışma önerir. 3 Mart 1976 günü bir araya gelen üç sendikadan yürütme kurulları, dayatan koşullar karşısında en geç Mayıs ayında üçlü birleşmeyi gerçekleştirme konusunda birleşirler ve durum bir tutanakla belirtilir. İkinci toplantının 16 Mart 1976 günü yapılması da karar altına alınır.

Ne var ki, 16 Mart günü üç sendika yürütme kurulları bir araya gelemezler. Nedeni DİSK'in Teknik-İş'e gönderdiği bir yazıdır. Anlaşılın odur ki, görüşme çağrısı yapan Teknik-İş, bu çağrısını DİSK'e danışmadan (!) yapmış ama ilk toplantıdan sonra DİSK'e sorma ihtiyacını hissetmiş, aldığı karşılık da en geç Mayıs ayında üçlü birleşmeye DİSK'in "Hayır" demesi olmalıdır.

Bu durum, Sosyal-İş tarafından DİSK'e iletilmiş ve ne yapılması gerektiği konusunda görüş istenmiştir. Bu yazı 26 Mart 1976 tarihini taşımaktadır. Bu yazının DİSK'e ulaşıp ulaşmadığı ve cevaplanıp cevaplanmadığı bilmiyoruz ama 30 Mart 1976 günü saat 13'de TRT haber bülteninden, Sosyal-İş ve Tek-Bank-İş sendikalarının, "Birleştirme komisyonunun karar ile belirlenen süre içinde cevap vermedikleri" gerekçesi ile "DİSK üyeliğinden düştikleri"ni öğreniyoruz.

Elbet asıl olan, işçi sınıfının ekonomik-demokratik mücadele platformunda işçilerin birliğidir. Bu birliğe inanan ve bunu gerçekleştirmek için çaba harcayanlara karşı DİSK'in geçmişte bir davranışı daha vardır. Bu davranış Kimya-İş sendikası ile Petro-Kimya-İş sendikalarının birleşmesi olayıydı. Hatırlanacağı gibi, DİSK tarafından birleşme genel kurulu divan başkanı Özcan Keleş, Kimya-İş Genel Başkanı Dinçer Doğu ve Petro-Kimya-İş genel başkanı Yılmaz Özdemir, sudan sebeplerle cezalandırılmıştı. (Bak. YURUYUŞ, S. 19) Yani DİSK yönetiminin gerçek birliği sağlama çabasındaki kişi ya da kuruluşlara karşı alerjisi yeni değildir.

DİSK ana tüzüğünün 14. maddesindeki süre usulünün işletilerek, takvim günü hesabıyla bir sürenin geçilmiş olması elbette iki sendikadan DİSK üyeliğinden düşürülmesi için yeterli değildir. Sosyal-İş sendikası, olayı TRT'den öğrendikten sonra yayınladığı basın bülteninde "eksik bilgilene ve eksik değerlendirmeye" sonucu böyle bir karar alınmış olabileceğini belirtiyor. Biz ise, bu çok iyimser değerlendirmenin de bilinen gerçekleri örtlemeyeceği kanısındayız.

DİSK genel başkanı Kemal Türkler'in geçen genel kurulda "10 dakikama şekil olduğu" yolundaki doğru sizlerinin bilerek söylenmiş olduğu ortadadır. Ortada olan bir diğer görüntü de aynı şekil şartı oyununun aynı aktör tarafından oynanmak istenmesidir.

İŞÇİLERİN ÖRGÜTLÜ MÜCADELESİ PATRONLARI KORKUTUYOR

Doğu ve Güney Doğu Anadolu işçi ve emekçilerinin nicel ağırlığı gün geçtikçe artmakta, örgütleme yolunda ileri adımlar atılmaktadır.

Uzun süredir buyürelereşan TÜRK İŞ ve TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalar her zaman olduğu gibi burada da işçileri patronlara satmış, işçilerin köle muamelesi görmelerinde işveren yardımını esigermişlerdir. Ama artık TÜRK-İŞ her alanda çarđardmakta, işçilerin muhalefetine önlüyememektedir. Geçenlerde HAZRO'da Petrol-Kimya-İş ileri bir adım attı. Bugün de Sosyal-İş, TÜRK-İŞ'in çemberini kırma yolunda ileri bir adım atmaktadır.

Diyarbakır'da HITIT Ecza deposunda Sosyal-İş'in grevi var. Beş gündür işçiler grevde. İşveren vekilleri işçilerin sendikalaştıklarını, hele DISK'e bağlı bir sendikaya geçtiklerini duyunca uykuları kaçı. Bir sürü çareye başvurdu. Grev oylamasından önce diğer işçilere gözdağı olsun diye 5 işçiyi isten attı. Bununla yetinmiş olacak ki 5 işçinin iğine daha son verdi. HITIT Ecza deposunun ana anbarı olan Malatya anbarından işçi getirtti. Bu oyun da boş çıkınca işveren vekili Yüksel Güran işçilerin Sosyal-İş'ten ayrılmaları için diğer bütün yolları da denedi. Bu zat daha önce DEVA'da çalışmış, orada da işçilerin sendikalaşmalarını önlemek için tüm çucünü kullanmıştı.

HITIT Ecza deposu Diyarbakır'da bölgenin sma dağıtımı durumunda. Günlük gelirinin elli bini aşığı biliniyor. Fakat burada çalışan işçiler ortalama, günde 12 saat çalışıyorlar; aylık ortalama ücretleri ise 700 - 800 TL. Yani asgari ücretin altında. Pazar günleri de çalışmak zorundalar. Pazar günü 12 saatlik çalışmanın karşılığı olarak işveren, sadece öglen yemeği veriyor. İşçiler İş Kanunu'nun ve Bölge Çalışmanın sık sık kulağını çmlatıyorlar.

HITIT Ecza Deposu işçileri sendikaların Sosyal-İş'e güvenlerini belirtiyorlar. "Günde 12 saat çalışıyoruz, oysa aldığımız ücret asgari ücretin çok altındadır. Hiçbir sosyal yardım yapılmıyor. 10 arkadaşımız isten atılmış bulunuyor. Artık angaryadan kurtulmak istiyoruz. Sendikamız sayesinde TEKEL, ŞAYAK, ve Karayollarındaki işçi arkadaşlarımızıza örnek olacağız."

TOPRAK BURJUVAZISI KOMANDO VE JANDARMA BASKISI

Bismil'in Harmanlı köyü erkeği ve kadınıyla birlikte dövülen ve sövülen bir köy haline geldi. Harmanlı ya da eski adı ile Mezra Hutu 100 haneli bir köy. Köylülerin topraktan başka bir gelir kanakları yok. Geçimlerini bu araziye sürerek sağlıyorlar. Bir de Bismil'de Şahin Cizrelioğlu var. Bu zat çevrede iyilatanını-

yor. Köy arazilerini, arkasındaki devlet gücünü kullanarak gasbeden bir kişi olarak bilinir. Kendisi zengin ve güçlü olduğu gibi bir de arkasına devlet gücünü almca keyfine diyecek yok. Dahası var. Bu zatın CHP'den Selahattin Cizrelioğlu'nun yakın akrabası olduğu da rivayet olunuyor. Arkasındaki güçleri kullanarak bugüne kadar 4 köye sahiplenmiş. Bu köyler de yetmemiş olacak ki, köylerine yeni köyler eklemek istemiş. Ve sıra Harmanlı köyüne gelmiş. Şahin Cizrelioğlu 1939 yılından bu yana Harmanlı köylülerinin sürdüğü araziye belki eli koyabilirim diye mahkemeye başvurmuş. Keşif istemiş. Bir de, keşifin giivence (!) içinde yapılmasını sağlamak için motorize askeri komando ve jandarma gönderilmesini istemiş. MC'nin kolu uzun ya. 4.3.1976 günü askeri komando ve jandarma takviyeli keşif yapılmış. Bu arada, TIP'in merkez yayın organı Çark Başak'ta çıkan fotoğrafta da görüldüğü gibi kadın ve erkekler iyi muamele görmüşler(!). Kadınlar itilmiş, kakılmış, dövülmüş. Kadın erkek tüm köylülere baskı yapılmıştır. CHP'nin, Ecevit'in, Cizrelioğlu'nun kulakları çınlasın. 4.3.1976 günü bu gözdağı, baskılar yetmemiş olacak ki Şahin Cizrelioğlu tekrar motorize güçlerle 24.3.1976 günü tekrar köye gitmiş, köylüler bir kez daha dövülmüş, sövülmüşlerdir.

MERSİN'DE FAŞİST OYUNLAR BOŞA ÇIKARILDI

Mersin'deki Soda fabrikasında çalışsan 900 işçi, DISK'e bağlı Petrol-Kimya İş sendikası üyesi. İşveren durumundaki kuruluş ise Soda Sanayii Anonim Şirketi. Sendika ile işveren arasındaki toplu sözleşme görüşmeleri 10 ay sürüyor. Sonunda anlaşmaya varılmıyor. Bunun üzerine işyerinde grev başlıyor. Soda fabrikasındaki grevle ilgili haber YURUYUŞ'un 50. sayısında yer almıştı.

İşverenin işyerindeki adamları ve faşist militanlar grev boyunca hareketi engellemek için ellerinden geleni yaptılar. Patronun sözleşme tasarsını işçilere kabul ettirebilmek için girişilen tüm çabalar, Soda işçilerinin kararlı direnişi karşısında sonuçsuz kaldı.

Ne var ki, işverenin ve bölgedeki faşistlerin çabaları grevin sona erip toplu sözleşmenin imzalanmamasıyla son bulmadı. Devrimci Petrol-Kimya-İş sendikasını hedef alan oyunlar, grevden sonra daha yoğun bir biçimde sürdürüldü.

İmzalanan toplu sözleşme sonucunda, daha önce isten atılan 3 işçiden işe alındı, işveren işçilere 1 maaş ikramiye daha ödemeyi kabul etti. Toplu sözleşmenin getirdiği diğer haklar ise

şöyle:

- Ücret zammı: Saat ücretine 1. yıl 4 TL. 2. yıl 4 TL.

- Toplu sözleşme 1 Ocak 1976 tarihinden itibaren 2 yıl süreli olacak ve 1.9.1975 tarihinden itibaren ücret zammının farkları ödenecek.

- İkramiye: 1. yıl 3 maaş, 2. yıl 3 maaş. Ayrıca Aralık 1975'de bir maaş ikramiye.

- Yıllık izin ödeneği: Haftasına 350 TL. Yıllık iznilere 3 işgünü ilave edilecektir.

- Çocuk ödeneği: 50 TL.

- Eğitim ödeneği: İlkokuldaki çocuklar için 300 TL.

Ortaokul ve lisedeki çocuklar için 600 TL.

Yüksek okuldaki çocuklar için: 1200 TL.

- Yatacak: 1. yıl 500 TL., 2. yıl 800 TL.

- Doğum Ödeneği: Eş ve çocukların ölümü halinde 1000 TL.

Kendisinin ölümü halinde 3000 TL.

- İş Kazası Sigortası: 100 bin TL.

- Evlenme ödeneği: 2000 TL.

- Disiplin Kurulu: Taraflardan 3'er üye olmak üzere 6 kişiden oluşacaktır.

13. maddede dışındaki disiplin kararının işçi çıkarılmayacaktır.

Rakamlar çok açık. Petrol-Kimya İş'in gerçekleştirdiği sözleşme, Petrol işyerleri haric, bölgede bugüne kadar yapılan en iyi sözleşme.

Buna karşılık sözleşmeden sonra san sendika Petrol-İş'in adamları ve yerel faşistler gerçek dışı haberler yayarak, soda işçilerini sendikaların Petrol-Kimya İş aleyhine kışkırtmaya başlamışlardır. Bu kışkırtmalarda, işverenin 60 işçiyi isten çıkardığı haberi yayılmış, sendikaların işçiyi patrona sattığı söylentileri işçilerin kulağına fısıldanmıştır. Bunun dışında, işyeri temsilcilerinin rivyet

olarak işverenden apartman daireleri aldıkları, Soda'nın mağdur edilen işçilerini ancak MISK'in kurtarabileceği gibi yalanlarla devrimci sendika karalanmak istemiştir.

Soda işyerinde devrimci sendika aleyhine koparılan bu fırsatın diğer bir amacı da Soda fabrikasının yakınında bulunan ve işçileri DISK üyesi bulunan Cam sanayiini de ajite ederek devrimci sendikaya karşı harekete geçirmektir.

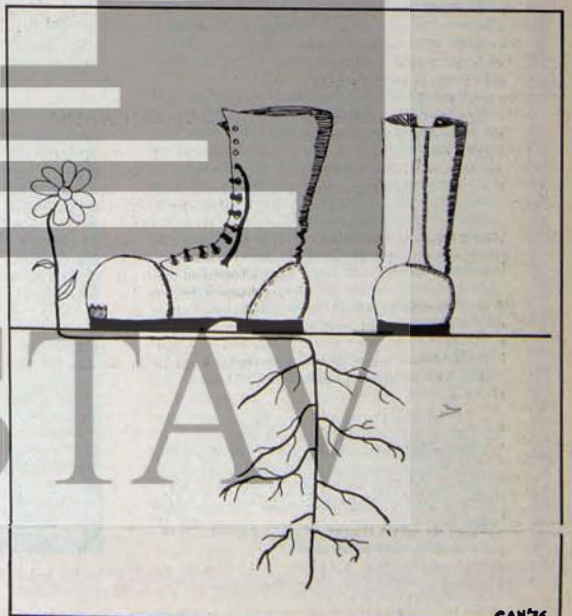
İşverenin adamlarının ve faşistlerin bu tahrikleri sonucunda, yanılara aldanan bir kısım işçiler sendika temsilciliği binasına saldırmışlar, işyeri temsilcilerini tartaklamak istemişlerdir.

Bir kısım basın organlarını da kendilerine alet eden faşistler, 650 işçinin devrimci sendikadan istifası ettiklerine dair uydurma bir haberi yayınlamaya başlamışlardır.

Ancak sendika ile işveren arasındaki toplu sözleşmenin gerçek niteliği açıklanıp, tek bir işçinin bile işine son verilmediği anlaşılınca faşistlerin oyunu bozulmuştur. Yer alan kimi haberlerin aksine toplu iş sözleşmesinin imzalanmasından sonra bir tek işçi bile Petrol-Kimya İş sendikasından istifası etmemişlerdir.

Bunların dışında, faşistlerin tahriklerine kapılarak sendikaya karşı harekete geçen bir bölüm işçinin tümü, daha sonra sendika yöneticilerine başvurarak olaylardan duydukları üzüntüyü belirtmiş, oyu geldiklerini ileri sürmüştür.

Mersin Soda'da olup bitenler bunlar. Olayların gösterdiği, işverenlerin ve faşist güçlerin, işçilerin ekonomik mücadelesinde tüm güçleriyle karşı saflarda yer alacakları ve hiç bir oyundan çekimleyecekleri. İşçilere ve devrimci sendikalara düşen görev ise bütün bu oyun ve girişimlere karşı, her zamankinden daha uyanık olmak.

TIP DEMİR YOL

"TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL SEKRETERİ NİHAT SARGIN, DEMİREL AİLESİNİN ÇİMENTO İHRACATI GEREKÇESİYLE MİLYONLARCA LİRA VERGİ İADESİ ALDIGININ SAPTANMIŞ OLDUGUNU BELGELERİYLE AÇIKLAMIŞTIR. GENEL SEKRETER SARGIN, BAŞBAKAN VE DİĞER İLGİLİLERİN BU YÜZDEN YÜCE DIVANDA YARGILANMASI GEREKTİĞİNİ BELİRTMİŞTİR."

DEMİREL, KARDEŞLERİNİN DE ARALARINDA OLDUĞU ÇİMENTO İHRACATÇILARINA ÖZEL AYRICALIKLAR TANIYOR

Korutürk, Demirel, Erbakan, Feyzioğlu, Türkiye ve tüm bakanlar tarafından imzalanan 7/10264 sayılı ve 16 Eylül 1975 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan MC hükümeti kararından bir bölüm:

"Bir takvim yılı içinde gerçekleştirdiği vergi iadesi kapsamı içinde bulunan mamullere ait safi ihracat tutan, tayin edilmiş duvara ulaşan ihracatçılar, üst oran, bu duvara erişmeyen firmalar alt oran üzerinden vergi iadesinden istifade ederler. (Her tür çimento ve klinker ihracatında, yıllık ihracat duvarına bakılmaksızın üst oran üzerinden ödeme yapılır.)" Resmi Gazete, 16 Eylül 1975, sayfa 5.

Başbakan Demirel, yeğen Demirel'in hayali mobilya ihracatı ve milyonluk vergi iadesi yolsuzluğu ile ilgili gensorunun Meclis gündemine alınmasını MC partileri ve yandaşlarının oylarıyla reddetti. Ama yolsuzluk iddiaları ve yakınlarına haksız kazanç sağlama hikayeleri mobilya dosyasından ibaret değildi. Demirel Ailesi'nin çimento ihracatı, üzerinde önemle durulması gerektirecek ve failleri Yüce Divan'a kadar gönderilecek yeni bir konudur.

Buna göre, Demirel Ailesi'nin sahibi olduğu GÖLTAŞ Şirketince yapılan ve hazineden yeni vergi iadeleri sağlanan çimento ihracatından hiç dehişe bir bölümünün hayali olup olmadığı, ciddi olarak araştırması gereken bir durum göstermektedir.

Öte yandan, dünya çimento fiyatlarının devamlı yükselmesi gösterdiği yeni vergi iadesine gerek kalmaksızın da kolayca ihracat edilebileceği, iç piyasada da darlığın baş gösterdiği bir dönemde, Demirel Hükümeti tarafından, vergi iadesi yapılan 300'e yakın mal arasından yalnızca çimento ihracatında vergi iadesini beş kat artıran bir kararname çıkarılmış, Demirel Ailesi'nin GÖLTAŞ Firması eskisinin beş katı vergi iadesinden yararlandırılmıştır.

Mesele bununla da bitmemektedir. Demirel Ailesinin GÖLTAŞ Firması, daha önce hazırladığı bir ihracatı bu kararname çıkıncaya kadar geciktirmiş, Demirel Hükümeti kararnameyi yayınlamaya bir ay içinde gümrük çıkış beyannamesini doldurarak eskisinin beş katı vergi iadesini sağlamıştır. Demirel Ailesi'nin, Demirel Hükümeti'nin yeni kararnamesinin kendilerine sağlayacağı bu yeni olanağı önceden bilmeden böyle bir bekleme gerek duymayacağına göre, Demirel Ailesi'nin Demirel Hükümeti'nin kararnamesini, yayınlanmadan önce nasıl öğrenebildiği de ayrıca üzerinde önemle durulması gerektirmektedir.

Olay, aşağıda ayrıntı ile ve belgelerle birlikte açıklanmaktadır.

DEMİREL AİLESİ'NE AIT GÖLTAŞ ŞİRKETİ VE İHRACAT TESCİL BELGELERİ

MC Hükümeti ve Adalet Partisi Başkanı Süleyman Demirel'in kardeşlerinin sahibi oldukları GÖLTAŞ-GÖLLER Bölgesi Çimento Sanayi ve Ticaret AŞ (Bir numaralı belgede açıklanan adres: İsparta-Afyon Karayolu üzeri 14. km. de İSPARTA) kayıt tarihi 30.7.1975 ve kayıt numarası 1144 olarak gösterilen ihracat tescil belgesi ile Nijerya'ya çimento ihracatı yapmak için tescil işlemlerine başlamıştır.

Nijerya'ya yapılacak bu ihracat için, fotokopisi ekli belgeden de görüleceği gibi, alıcı firma olarak, SOLEGALDO ESTABLISHMENT Firması gösterilmiştir. Firmanın adresi ise VADUZ-LICHTENSTEIN. Mobilya yolsuzluğunda alıcı firma olarak gösterilen MOPAR ESTABLISHMENT Firmasının bulunduğu iddia edilen yerdir. Burası, bütün dünyada hayali firmaların bulunduğu bir yer olarak bilinmektedir.

Fotokopisi ekli iki numaralı belgede ise, MC Hükümeti'nin kurulmasından üç gün sonra 2.4.1975 tarihinde Demirel'in kardeşlerine ait GÖLTAŞ Firmasının aldığı başka bir çimento ihracatı işleminin ayrıntıları görülmektedir. Burada ihracatın Libya'ya yapılacağı iddia edilmektedir. Ancak alıcı firma şudur: INIMPEX INTERNATIONAL IMPORT EXPORT S.P.A. Aynı firmanın adresi ise şu şekilde gösterilmiştir: İTALYA-VIA TORINO 150 00184 ROME

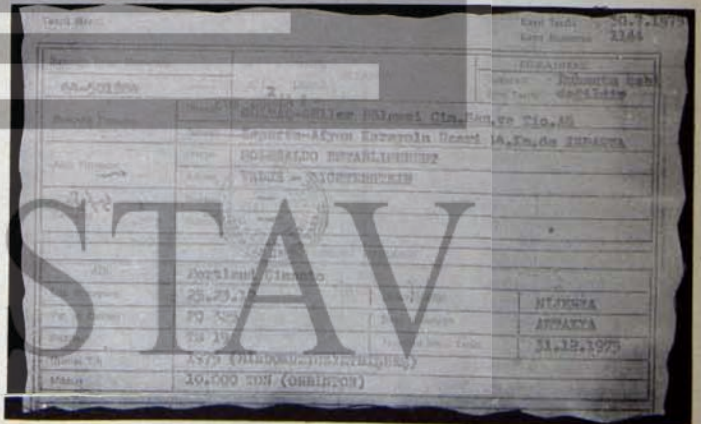
Bu iki belge Demirel Ailesi'nin her ne hikmetse, Nijerya'ya LICHTENSTEIN ve Libya'ya ROMA üzerinden ve buralarda bulunduğu iddia edilen firmalar aracılığı ile ihracat yapıp vergi iadesi almaya çalıştığını göstermektedir. Ancak yine bilinmektedir ki, yine GÖLTAŞ tarafından doldurulmuş başka ihracat tescil belgeleri de vardır ve Demirel Ailesi'nin başka firmalar aracılığıyla da firmasına ihracat yaptırarak vergi iadesi sağlamaya çalıştığını ortaya koymaktadır.

GÖLTAŞ'TAN LIBYA'YA

Demirel'in kardeşlerinin sahibi bulunduğu GÖLTAŞ Şirketi'nin doldurduğu 12.6.1975 tarih ve 908 sayılı çimento ihracat tescil belgesinde alıcı firmasının ünvanı MOHAMAD ALI AYOUP ve adresi ise Tripoli-LIBYA olarak gösterilmiştir.

6.6.1975 tarih ve 887 sayılı çimento ihracat tescil belgesinde ise alıcı firmasının ünvanı bölümü silinmiş ve adres olarak TRIPOLI LIBYA/OBGI BROTHERS CO, yazılmıştır.

10.6.1976 tarih ve 892 sayılı ihracat tescil belgesinde ise alıcı firmasının ünvanı bölümüne SEZAI TÜRK-KEŞ-FEYZİ AKKAYA ve adres bölümüne de ASSI-UKAZIONI GENERALI HAN 73-75 KARAKÖY/İSTANBUL yazılmıştır.

Bu bilgiler, eğer yapılmış ise, Libya'ya çimento ihracat etmek için LICHTENSTEIN veya ROMA'ya gitmeye gerek olmadığını göstermektedir.

GÜMRÜK ÇIKIŞ BELGELERİ VE MOBİLYA YOLSUZLUĞUNUN GİYABEN TUTUKLU ATILLA ÖZÇELİK

MC hükümeti geldiğinden sonra artan ve hergün günlük gazetelere konu olan ve piyasada çeşitli söylentilere kaynaklık yapan çimentoda vergi iadesi yolsuzluğu iddialarını araştırmak için Ticaret Bakanlığı dışında Gümrük ve Tekel Bakanlığı örgütü tarafından düzenlenen Gümrük Çıkış Beyannameleri üzerinde de durmak gerekmektedir. Bu takdirde, mobilya yolsuzluğunda ortaya çıkan LICHTENSTEIN'in dışında yine aynı yolsuzluk nedeniyle hakkında giyabi tutuklama karar verilen Atilla Özçelik'in ortak olduğu DELTA Şirketi ile yeniden karşı karşıya gelinmektedir.

Ekte fotokopisi sunulan Antalya Gümrüğü, 519 sayılı ve 24 Ocak 1976 tarihli Gümrük Çıkış Beyannamesi, ilgili memurların dışında, GÖLTAŞ Firmasının mühürünü taşımakta ve gümrük memuru MUHAMMET TANDAN başka GÖLTAŞ adına OKTAY BERBER-ÖGLÜ'nün imzasını kapsamaktadır.

T.C. Gümrükleri Çıkış Beyannamesi başlıklı bu belgede "7/10624 sayılı Bakanlar Kurulu kararname gereği ihrac ediyoruz" ifadesi yer almaktadır. Bu kararname Demirel'in başkanı olduğu MC Hükümeti'nin çıkardığı 16 Eylül 1975 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan ve hem çimentoya uygulanacak vergi iadesi oranını yükselten, hem de yalnızca çimentoda vergi iadesinin kararnamedeki alt ve üst sınırlarından, ihracat miktarı ne olursa olsun, üst sınırdan yararlanacağı hükümünü getiren kararnamedir.

Bu Gümrük Çıkış Beyannamesinde GÖLTAŞ Firmasının iddia ettiği çimento ihracatını Libya'ya nakledecek geminin adı ve taşıdığı ülke bayrağı da yazılmıştır. Fotokopide görüldüğü gibi geminin adı VIVI'dir. Bayrağı ise KIBRIS olarak kaydedilmiştir. Demirel Ailesi'nin vergi iade işlemlerinde KIBRIS bayraklı bir gemiyi tercih ettiği anlaşılmaktadır.

DEMİREL AİLESİNİN ÇİMENTO SUZLUĞUNU AÇIKLIYOR!

Beypnamede geminin sefer numarası yazılmamıştır, fakat acentası DELTA olarak gösterilmiştir. DELTA, mobilya yolsuzluğundan tutuklu yeğen Demirel'in iş ortağı ve hakkında giyabi tutuklama karar bulunan Atilla Özçelik'in şirketlerindedir. LİCHTENSTEIN'den sonra DELTA şirketinin de vergi idadesi işlerine karışması, mobilya yolsuzluğu koşturmasında adlan geçmelerin, çimento vergi idadesi işlerinde de başrolü oynadıklarını göstermektedir. Ekte verilen diğer Gümrük Çıkış Beyannamesi fotokopisinde aynı gemi, aynı bayrak ve aynı şirketin adları okunmaktadır. Bu durum da, ilişkilerin devamlı olduğunu göstermektedir.

BAŞBAKAN DEMİREL'İN DEMİREL KARDEŞLERLE İŞBİRLİĞİ

Saptanan bir diğer çimento ihracatı tescil belgesi 27.6.1975 tarihini taşımaktadır. İhracat tescil belgesinin doğruluğuna inanılmak olursa, ihracat için anlaşma yapılmış olmalıdır. FOB değeri 745 bin 200 lira olan bu ihracatın gene Libya'ya yapılacağı iddia edilmiştir.

Ancak Demirel'in kardeşlerinin sahibi oldukları GOLTAS ŞİRKETİ söz konusu ihracat için gerekli Gümrük Çıkış Beyannamesini, ihracat tescil beyannamesinden yaklaşık dört ay sonra doldurmuştur. İddia edilen ihracatın Gümrük Çıkış Beyannamesi 16.10.1975 tarihinde gene Antalya gümrüğünde doldurulmuştur.

"Başanlı" iş adamları olduğu belli olan Demirel Ailesi, bu ihracatı neden dört ay geciktirmiş? Bu sorunun cevabı, kuşkusuz beklenenin karşı olmasında aranmalıdır. Çünkü bu yaklaşık dört aylık zaman süresinde Demirel'in başında bulunduğu MC hükümeti yeni bir kararname ile çimento ihracatında uygulanacak vergi idadesini beş katına çıkarmıştır. Ayrıca çimento ihracatının, miktarına bakılmaksızın vergi idadesinin, üst sınırdan belirlenen orandan ödeneceğini kabul etmiştir. Yalnızca çimento ve bir çimento türü olan klinker için getirilen bu ayrıcalıklı küçük miktarlarda yapılan ihracata da en üst orandan vergi idadesi ödenmektedir. Böylece dört ay bekleyerek Demirel kardeşler beş kat fazla vergi idadesi almışlardır.

Bu bekleyiş kârlı olmuştur. Fakat Başbakan Demirel'in kardeşlerinin dört ay beklerlerken böyle bir kararnameyi çıkarmasını bilmemeleri düşünülemez. Yalnızca bu nokta bile, yapılan ihracat gerçek olsa dahi, Demirel'in Başbakanlık mevkiinin kardeşlerine Hazine aleyhine büyük kazançlar sağlamak için kullanılmış olduğunu açıklıkla ortaya koymaktadır.

ÇİMENTODA VERGİ İADESİ ORANINI HALK PARTİSİ KOALİSYONU DÜŞÜRDÜ, MC YÜKSELTİTTİ.

Çimento ihracatına uygulanacak vergi idadesi ile ilgili olarak son yıllarda iki kararname yayınlanmıştır. Bunlardan ilki 19.4.1974 tarihindedir. Ecevit'in Başbakanlığı döneminde bu kararname ile çimentooya uygulanan vergi idade oranı yüzde beşe indirilmiştir. İkinci kararname ise Demirel Başbakanlığındaki MC hükümeti zamanında çıkarılmıştır. Bu kararname 16.9.1975 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Karar sayısı: 7/10624 olarak saptanan kararnamenin giriş bölümü aynen şöyledir:

"İlişik ihracatta vergi idadesi kararının yürürlüğe konulması, Ticaret Bakanlığının 11.7.1975 gün ve 24.2.14/8582 sayılı yazısı ve Yüksek Planlama Kurulunun olumlu görüşünü bildiren 2.9.1975 gün ve 128 sayılı raporu üzerine 27.6.1963 gün ve 261 sayılı kanunun 1. ve 28.7.1967 gün ve 933 sayılı kanunun 3/C, 4. ve 13. maddelerine göre Bakanlar Kurulunca 9.9.1975 günü kararlaştırılmıştır."

Bu ifadeyi Cumhurbaşkanı Korutürk, Demirel ve diğer MC liderleriyle bakanlarının imzaları izlemektedir.

GÜMRÜKLERİ ÇIKIŞ BEYANNAMESİ			
1- İhracatının Adı ve Soyadı	Gümrüğü	3- Karyanın Gözlemlenen Marmakat	
Adresi	ANTALYA	Ticari/Ülke	
GOLTAS	Beyanname No.	Cins : Geni	
ULUSAL İHRACAT ÇIKIŞ BEYANNAMESİ	27.6.1975	Adı : VYV	
1- Numarası	2- Tarihi	Beyanname No.	
4105	19.12.1975	27.6.1975	
3- Beyanname Tarihi	4- Çıkış Rejimi	Manifesto No	
16.10.1975			
Ruhunata Tabii değildir.			
LİSANSIN			
Numarası	Başlangıç Tarihi	Bisim Tarihi	Miktarı
4105	19.12.1975	31.12.1976	250 Ton
7- Gümrük İşlerini Takip Edenlerin		8- Beyannameyi Teslim Edenin	
Karne No.	Adı ve Soyadı	İmzası	Adı ve Soyadı
BEYAN TABLOSU			
Miktarı		FOB kıymeti	
Miktar	Birim	Lira	Sp.

Mobilya yolsuzluğu dolayısıyla hakkında soruşturma istenen AP'li Halil Başol'un başında bulunduğu Ticaret Bakanlığı, bu kararname ile ilgili görüşünü 11.7.1975 tarihinde yazıya dökmüştür. Bu tarih, yukarıda açıklanan GOLTAS Şirketinin 27.6.1975 tarihli ihracat tescil belgesinde iki hafta sonradır. Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'in mobilyadaki vergi idadesi yolsuzluğunu ört bas etmeye çalışan Başol'un bakanlığında, Demirel'in kardeşlerinin yeni kararname girişimini öğrenerek bir kaç ay beklemeleri çok kolay olmalıdır.

Bu kararnamenin 29. maddesinde her türlü ihracata uygulanacak vergi idadesi oranları 11 liste halinde gösterilmiştir. Çimentoun yer aldığı 5 sayılı listede vergi idadesinin üst sınırı yüzde 25, alt sınırı yüzde 20 ve dolar olarak ihracatı bunun 1 milyon 800 bin dolar olarak saptanmıştır. Bunun anlamı, bir firma bir takım yılı içinde 1 milyon 800 bin dolardan fazla ihracat yapar veya ihracat yapmış olduğunu gösteren belgeler düzenlerse, gösterilen üst sınır üzerinden vergi idadesi almaya hak kazanmaktadır. Maddenin devamında bu durum açıklandıktan sonra parantez içinde şöyle denilmektedir:

"Her tür çimento ve klinker ihracatında, yıllık ihracatı duvarına bakılmaksızın üst oran üzerinden ödeme yapılır."

MC hükümeti, 11 liste içinde ve her listede 30 kadar mal türüne tanıdığı vergi idadesinde yalnızca çimento için ayrı bir düzen getirmektedir. Çimento ihracatındaki vergi idadesine ise MC lideri Demirel'in kardeşleri başrolü oynamaktadır. Bu durumun bir tesadüf olduğu iddia edilemez. Demirel'in, ticaretle uğraşan kardeş ve yeğenleri için özel kararname çıkarılmıştır, özel muamele yapılmaktadır.

ÇİMENTODA BİRİM İHRACAT FİYATLARI ARTARKEN VERGİ İADE ORANI YÜKSELTİLİYOR

Vergi idadesi, Türkiye'de üretilen mallara ihracatçıları kazandırmak gerekçesiyle düzenlenmiştir. Kısmi bir devalüasyon niteliğindedir. Ancak vergi idadesi oranının yükseltilmesi için dış piyasalarda söz konusu malın fiyatlarının düşmesi gerekmektedir. Oysa resmi istatistikler üzerinde yapmış olduğumuz araştırmalar, 1975 yılında çimento birim ihracat fiyatının düşmeyeceğini göstermektedir. Bu yüzden çimento da vergi idade oranı artırılması, kendi gerekçesiyle de çözümlenmektedir. Çünkü artan fiyatlarla alıcı bulan bir malın vergi idadesi oranını yükseltmek, bunun ihracatını yapan veya bir takım belgeler düzenleyerek ihracat yapmadan yapmış görünen kimselerin kârlarını

yükseltmekten başka bir anlama gelmemektedir.

Resmi istatistiklere göre hesapladığımız ve doğruluğu her zaman kanıtlanabilecek bilgiler, 1973 yılında Türkiye'nin çimento birim ihracat fiyatının 15 dolar olduğunu göstermektedir. Birim ihracat fiyatı, 1974 yılı ortalaması olarak 27 dolara çıkmıştır. Bunun üzerine ve 1974 yılında çimentoun dünya piyasalarında daha yüksek fiyatla satılabileceğini gören Ecevit Hükümeti zamanında çimentooya uygulanan vergi idade oranı düşürülmüştür. 1975 yılında ise Türkiye'nin bir çok ürünü dünya piyasalarında fiyat kaybederken çimento gene de artmıştır. 1975 yılında çimento birim ihracat fiyatı 29 dolar olmuştur.

Buna karşın MC Hükümeti, çimentooya uygulanan vergi idade oranını beş kat artırmıştır. Bu işlem, başrolü Demirel'in yakınlarının oynadığı vergi idadesi ticaretini ile uğraşanlara Hazine'den ve açtıktan para vermekten farksızdır.

Diğer yandan MC hükümeti dönemi çimento kılığı dönemi de olmuştur. Türkiye'de çimento karsorsa fiyatları artmıştır. Özel kesimin yayın organları ve günlük basın bunu devamlı olarak dile getirmektedir.

SONUÇ

1975 yılında ve 1976 yılının ilk aylarında Demirel'in kardeşleri çimento ihracatı yaptıkları gerekçesiyle milyonlarca lira vergi idadesi almışlardır. Eldeki belgeler, vergi idadesi hak kazanmak için gösterilen ihracatın, mobilya yolsuzluğuna adı karışan kişiler, yerler ve şirketler aracılığıyla yapılmış gösterildiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, Demirel'in kardeşlerinin milyonlarca lira vergi idadesi alırken gerçekte ihracat yapıp yapmadıklarının araştırılmasını gerektirmektedir. Bu belgeler, çimento ihracatının, en azından bir bölümünün de hayali olabileceğini göstermektedir.

Fakat daha önemlisi, çimento kılığının arttığı bir dönemde ve dünya fiyatlarının yükseldiği bir zamanda çimentooya uygulanan vergi idade oranlarının yükseltilmiş olmasıdır. Bundan dolayı Hazine büyük kayıplara uğramış, Demirel'in kardeşleri ise büyük kârlar sağlamıştır. Çimento stokeuluğu ve kılığı başlanmıştır.

Konu ile ilgili ve bir bölümünün fotokopileri ekte sunulan belgeler yukarıdan beri açıklananlamanı tamamen doğrulamaktadır. Kanımızca olay, Başbakan ve AP Genel Başkanı Süleyman Demirel ve ilgili bakanların Yüce Divan'da yargılanmalarını gerektirecek ağırlıktadır.

Yasama organınca duruma el konulmalıdır.

ÖZEL KESİMDE ÇALIŞAN TEKNİK ELEMANLARIN SENDİKALAŞMA SORUNU

ÖZCAN KEŞGEÇ

ALIŞILMIŞIN DIŞINDA BİR YAKLAŞIM

Küçük şeylerin büyüklüğü vardır. Toplumumuzda nicedir unutulmuş geri itilmiş bir olgudur bu. İri, iri fakat yere basmayan, somuta indirgenmeyen nesnel objektif koşulları somut çözümlerine gitmeyen laflar etme hastalığı, küçümsenmeyecek noktaya gelişmiştir. Örneğin örgütlü bağimsizlik, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin verilemeyeceği iri iri söylenir de, bu doğruları temelolan, en küçük ögesi olan, aslında yine en ama en büyüğü oluşturan "örgüt" e hiç dokunulmaz.

Bunun gibi iri demokratik hak ve özgürlükler "mezvi" lerinden söz edilirken, bu alanda kazanılmış "mezvi" lerin ne denli "tahkim" edildiği geriyetilmiş bir sorun gibi kalır.

Bugün tüm çalışanların grevli toplu sözleşmeleri sendika hakkı için sürdürülen mücadele, emekçilerin iri bir demokratik "mezvi" kazanmak için verdikleri doğal bir mücadeledir.

Bu mücadelede kazanılmış durumda bulunan "mezvi" lerin "tahkim" durumu nedir? Nicedir unutulmuş gibidir. Genelde yer alan bu sorunun, özünde "özel kesimde çalışan teknik elemanların sendikalaşma" sına yaklaşım, bu açıdan alışılmışın dışında bir yaklaşım olmaktadır.

Kazanılmış "mezvi" sini yeterince "tahkim" edememiş bir ordu, daha iri "mezviler" için "taarruza" kalkmasının yanlışlığı kuralı anımsanırsa bu yaklaşımın önemi daha iyi anlaşılır.

TÜTED' i bu anlayışla kutlarken, tüm demokratik kitle örgütlerini bu konuya eğilmeye çağırarak, sanız gereği olmaktadır.

SORUN HUKUKSAL DEĞİLDİR

Başta da değindiğimiz gibi, genel içindeki durumdan bir özel bölümü incelemeye çalışacağız. Kuşkusuz bu genel durumu kalın çizgileri ile de olsa değerdendirme götürecektir bizi. Fakat ısrarla somut- dan hareketle konuyu en basit ve anlaşılır biçimde vermeye çalışacağız.

Bugüne kadar teknik elemanların yasalarca sendika hakkı yasaklanmış olmaları sendikalaşma sorunu, sorun olarak tartışılmıştır. Bugün gündeme getirilen konu çok farklıdır. Farklılık, hukuksal bir sorun olmasındadır. Farklılık yasalarla bu kesimde çalışanların sendikalaşma hakkının yasak olmasındadır. Bu yönleri ile konu, hukuksal planda çıkmış, sosyo-ekonomik plana itilmiş bir sorun olmaktadır.

Yasal sendikalaşma hakkı var olmasına rağmen sendikalaşmamış, sendikalaşmamış bir milyon işçinin, emekçinin durumu ile sıkı sıkıya ilgilidir, özel kesimde çalışan teknik elemanların sendikalaşma sorunu.

BİR TASNİF VE ÇÖZÜMLEME

Özel kesimde çalışan teknik elemanları, genişçe bir ayırma tutacak olursak, şu grupları saptıyoruz:

1- İşveren durumunda bulunan, kesin olarak çalıştıran durumunda olan "patron" teknik elemanlar.
2- Bir "zanaatkâr" olarak tanımlanabilecek, kendi işinde kedisi de fiilen çalışan, hukuksal planda işveren de kendisi olan teknik elemanlar.

3- Bir iş bağıtı ile çalışan teknik elemanlar. Bunlar da:

- a) Kapitalist işletmelerde çalışanlar
- b) Özellikle, mimarlık ve mühendislik büroları gibi 1,2 en fazla 5-10 kişinin çalıştığı yerlerde çalışanlar olarak ayırabiliriz.

Açık ki, 1. ve 2. maddelerde belirtilenler, konumuzun gerek hukuksalve gerekse sınıfsal planda dışındırlar. Aneak 2. grupta yer alanların zamanla işçileşeceğini de belirtelim.

Burada 3. kategoride belirlenenlerin sınıfsal konumuna, sınıfsal pozisyonlarına değinmek gereklidir. Çünkü bunların var olan sendikalaşma haklarını kullanmama veya kullanamamalarında, sınıfsal konularının çok önemli bir yeri vardır.

Bu çözümlenme yapılırken dün ve bugün ayırımına çok dikkat etmek gerekir. Çünkü Türkiye'nin kapitalistleşme süreci içinde, teknik elemanların dünkü sınıfsal konumları ile bugünkü sınıfsal konumları kesin olarak farklıdır. Yarıncı sınıfsal konumları ise, bugünkü sınıfsal konularının çok daha netleşmesi biçiminde olacaktır.

Dün sivil-asker bürokrasinin ülkemiz koşullarına özgü konumu içinde yer alan teknik elemanların sınıfsal konumu elbette bugün sözkonusu olamamaktadır.

Bugün ise, genel olarak toplumun kurtuluşunun, işçi ve emekçi sınıfların iktidarında kapitalizmden sosyalizme geçişte olduğunu, bu nedenle tüm demokratik kitle örgütlerinin tavırını işçi sınıfının sosyalist hareketinden yana olmaları gerekliliğinin doğruluğunu yineleyerek, teknik elemanlara bakalım.

Teknik uzmanlık kadroları kendi objektif konuları itibarıyla gittikçe işçi sınıfına yaklaşmaktadır. Bu, dünyada teknik ve bilimsel devrimin doğurduğu, zira teknik ve bilimsel devrim sonucu, teknik elemanlar yalnız işçi sınıfına yaklaşmakla kalmayıp bir bölümü ile doğrudan işçi sınıfı kapsamına giriyor. Çünkü bilimsel ve teknik devrim sonucu bilim doğrudan doğruya bir üretim gücü haline gelmiştir. Bu ise teknik elemanların, hizmet sektöründe emeğini satanlar olmaktan çıkıp, artı değerin yaratılmasına katılan üreticiler olarak yer almalarını doğurmuştur.

Yukarıda da belirtmeye çalıştığımız gibi, bu sınıfsal konum yarın daha da netleşecek ve teknik elemanların daha çoğu işçi sınıfının mücadelesi içinde yerini alacaktır.

Bugün teknik elemanların bir bölümünün bu bilinçten yoksun olarak, küçük burjuva eğilim ve özellikleri içinde bulunmasını, yukarıda tahiline çalıştığımız bilimsel doğrudan ayırmak zorunluluktur.

İŞÇİYİ İŞTEN ATMA HAKKI VE İŞTEN KOVULMA ÖZGÜRLÜĞÜ

Burjuvazi, teknik elemanları, sürekli olarak, işçi

ve emekçi sınıflardan soyutlayarak kendi emrinde çalıştırmayın yollarını aramış ve belli bir süre içinde bunu başarmıştır da.

Fabrikalarla, işyerlerinde ona ayrıcalıklı yer ayırmış, görünürde kendi yetkilerini ona devrederek görmüştür. Onu vekili yerine koymuştur. Bu durumda çalışan teknik elemanlar, işçileri işten atma hakkı olan kişiler durumuna gelmişlerdir. Fakat bu denli yetkili (!) olmaları bile onları, işten kovulma özgürlüğünden yoksun bırakmamıştır. Bu çelişki uzun süre başarı ile gözlerden saklanabilmiştir. Bu tavırda, işverenlere teknik elemanların meslek örgütleri de oldukça yardımcı olmuşlardır.

Özünde, patron ve işçi teknik elemanları ve sözüm ona, onların çıkarlarını birlikte savunun teknik eleman odaları bu işlemlerle oldukça katkıda bulunmuşlardır.

Bu yapı ve anlayış uzun bir süre devam etmiştir. Buna ilginç bir örnek olarak Makina Mühendisleri Odası'nın, Kemal Tataroğlu'nun oda başkanı olduğu 1973 döneminde Oda Genel Kurulu'na sunduğu rapordaki işçiyekil bölümü gösterebiliriz. (Raporun özel sektörde çalışanlarla ilgili bölümü sayfa 81-82).

"Bugün sanayi, işveren-işçi-tekniğin eleman üçlüsünün insan gücü ile kurulmakta ve işlenmektedir.... Teknik elemanların mühendisler gurubu sanayinin beyin fonksiyonlarını yüklenmişlerdir. Sanayinin insan gücü üçlüsünde işveren ve işçi kesimleri ile mühendis hariçindeki teknik elemanlar, çeşitli konularla ve diğer olanaklarla tam olmasa da bir sosyal güvenliğe kavuşmuşlardır. Mühendis kesimi ise bundan genellikle yoksundur. Mühendislerin işçi statüsünde, işçiyekil halden yararlananlar mümkün günleri görünmekte ise de uygulamada bu mümkün olamamaktadır. Mühendis sendikaya girmesi ve toplu sözleşmelerden faydalanması isteki ve işyerindeki fonksiyonları gereğince her zaman mümkün olamamakta, çoğu kez bunlarla ters düşmektedir.

Mühendis bir işyerinde, tekniğin, bilimin ve teknolojinin temsilcisidir. İşverenlerden ziyade bunlara tâbi ve sorumludur. Kısacası mühendis "ne işverendir ne işçidir..."

Hiçbir açıklamaya ve yoruma gerek bırakmayan bir görüş. Bu görüş özel kesimde çalışan teknik elemanlar için belli bir süre bilinçle yayılmaya çalışılmıştır.

AMA AŞAĞIDAKİ OLAYLARI DA DUYDUNUZ MU?

Spikerler, "TRT Haber Merkezi'nin hazırladığı haberleri dinlediniz" diye bitiriyorlar bültenlerini... Dinleyiciler, seyirciler söze öğreniyorlar dünyada nelerin olup bittiğini. Ama bülteni hazırlayan haber merkezinde olup bitenleri pek ■ kişi biliyor. Bundan kime ne, denebilir. Oysa, TRT'nin içinde olup bitenler mikrofondan ve ekranlardan yansıyacak olanları yakından etkiliyor. Bu nedenle TRT'de olup bitenler, öyle geçiştirilecek cinsten değil.

MASA BAŞI HABERCİLİĞİ

TRT'deki programlar çekilmez hale gelirken, haber bültenleri de bunlardan geri kalmayarak giderek bozuluyor. Dünya'daki grevler, mitingler zaman zaman verildiği halde, ülkemizdeki olaylar es geçiliyor. 50 bin kişilik protesto yürüyüşleri hasır altı ediliyor. Buna karşılık ipe sapa gelmez konuşmalar, masa başında düzlük demeciler haber diye halka yutturulmak isteniyor.

Bugün, bir TRT Yönetim Kurulu üyesi "haberlerin yayından önce sansür edilmesi" önerisiyle ortaya çıkabiliyor. TRT'nin başında yasal dayanacağı olmayan oturan Karataş'ın "tanıdığım en iyi gazeteci" diye övdüğü yeni haber dairesi başkanı, yerinden olmamak için tüm gazetecilik kurallarını çiğneyebiliyor. Bu haber dairesi başkanı iki aydır kendi personeli ile bile tanışmadı. Yalnız, haber merkezinde uygulanmak istenen bir tereşliğe karşı "geleniğe aykırı" gerekçeyle itiraz eden personele Hami Tezkan'ın "bundan sonra bizim yaptığımız gelecekle olur" diye karşılık verdiği biliniyor.

Bu bir yana, Tezkan'ın yaptığı örgüt yerine "teşkilat" dedirtmekten ve tüm haberleri MC'cilerin keyiflerine göre hazırlamaktan ibaret.

TRT'nin MC'nin borazanı haline geldiğinden bahsedile dursun, Haber Dairesi Başkanı Hami Tezkan'ın Amerikan Haberler Merkezi ile işbirliği için temastar yaptığı dair haberler gazetelerde boy gösteriyor. Demek beyin yaka-

mak için yeni yöntemlere, yeni işbirliklerine ihtiyaç var.

BBC İMDADA ÇAĞRILIYOR

Yeni yöntemlere duyulan gereksinim, TRT Dış İlişkiler Müdürlüğünden BBC'ye gönderilen bir mektupla da ortaya çıkıyor. Bu mektuba göre, TRT solculukla savaş için BBC'den yardım istiyor. Elinde bu tip film bulunup bulunmadığını soruyor.

BBC'nin cevabı beklene dursun bir yandan da Metin Tokar imdada çağrılıyor. Tokar, bunu kendisi açıkladı. Bakalım Tokar'e bu kez ne ödenecek? Tokar'ın hazırladığı "Komünizm ne, faşizm ne?" adlı program, TRT para ödemesi açıklanacakmış. TRT ödeme yapmazsa da, Tokar'ın 12 Mart döneminde çıkarıldığı kitaplar gibi bu "çalışmayı" satın alacak "reami" makamlar da bulunur elbette.

Bu arada, MC'nin bir kanadına daha çok gönül verenlerin de program önerilerini biraz fiyat kırarak TRT'ye getirecekleri biliniyor. Karataş'ın göreve geldiği gün Zeki Sözer apar topar görevden alındı. Bunun nedeni Sözer'in MC'nin bir kanadına değil başka bir kanadına daha yakın oluşu. Sözer, AP dışındaki mihraklardan gelen önerileri geri çevirdiği için bu muameleyle tahi tutuldu.

SAĞLAM KENDİNİ SAĞLAMA ALİYOR

Karataş'ın göreve geldiği günlerde emrindeki personele her toplantı yapıp "her angöredenalınacak adam" rolü oynayan Erdiç Sağlam ilk anda kimilerinin puan topluyor, kendine "bravo adama" dedirtiyor. Karataş'ın karşısında olduğu izlenimini veren Sağlam, personeline, sık sık yapacağı toplantılarla gerçek gelişmeleri haber vereceğini söylemişti. Daha sonra yıllık izne çıkan Sağlam 10 gün sonra geri döndü. Tabii, "sık sık yapılacak toplantılar"dan da bir haber çıkmadı. Sağlam, yeni Genel Müdür

tarafından ikna edilerek görevine döndürülmüştü. Sağlam'ın toplantılarını hâlâ bekleyenlere tecrübeli TRT'ciler bıyık altından gülyüryardı; Sağlam, işini sağlamlaştırmış, kendini kurtarmıştı. TRT yönetimi ile Sağlam arasındaki bütünleşme şu anda sürüyor. İleride olabilecek hakkında sınırlı konuşmak güç. Görevden alınır, şu ana kadarki "bütünleşme" yigözdenkaçırarak bir neden olmamalı bu.

"HABERLERDEN NE HABER?"

Peki haberler ne durumda? Karataş döneminin ilk günleri üstü kapalı yapılan "tarafgirlik"ler, bugünlerde kör kör parmağın gözüne deyimine uygun bir şekle büründü. Bültenler, giderek MC partilerinin gazetelerine benzemeye başladı. 190 üyeli muhalefet partisine ayrılan zaman, ufak ufak partilerin, ama MC üyesi partilerin haberlerine ayrılan zaman dörtte birini geçmiyor. Yöneticiler, her partiye aynı oranda yer vermekle "tarafsızlık" aldatmacasına girişiyorlar. Ama, bu açıkçözüllüğü kimse utumuyor. Bu uygulama, apaçık MC yanlısı bir uygulama. Bir günde on bakan konuşuyor, dört MC lideri konuşuyor, sonra da bir iki dakika muhalefet. Bunun adına da tarafsızlık diyorlar.

Öte yandan TRT Haber Merkezinde bir de GİZLİ SANSUR var. Bunun açığa çıkarılması ve kamu-oyuna duyurulması gerekli. Hami Tezkan, Haber Dairesi Başkanı olarak, bazan telefonla, bazan da osadından öbür odalara giderek haberlere müdahale ediyor. "Şu haber çıkarılmalı", "Başüstüne", "Bu haber öne alınmalı", "Peki".

Diyeceksiniz ki, Haber Dairesi Başkanı haberlere karışmayacak mı? Karışacak elbette ama, habercilik kurallarına ve ahlakına uygun olarak karışacak. Bunun tam tersine "Eyyvallah" demek neden?

Son günlerde Cumhuriyetçi Güven Partisi'ne ait haberlerin "ayrı" bir özenle ön plana çıkarılmasına ne demeli? Turhan Feyzioğlu, Şaban Karataş'ın "gizlice" ziyaret etti mi etmedi mi?

Yakkabacılar Derneği Başkanı'nın ziyareti bile TRT'de haber olurken, Feyizli-Ölçü-Karataş görüşmesi niye "haber" olmadı? Yoksa böyle bir ziyaret hiç mi olmadı? Bir önemli atama, nasıl ve niçin durduruldu? Cevap bekleyen daha çok soru var.

Soruların yanı sıra ilginç haberler de var: Muammer Yaşar Bostancı, Ertan Karasu ve Erhan İmset, müşavirlikten alınıp "Yayın Müfettişliği"ne getirildiler. Üçünün müfettiş olması için, teftiş yönetmeliğinde değişiklik yapıldı. Karataş, böylece bir taşla iki kuş vurdu. Hem iç müşaviri boş oturacakları yerde, görevlendirmiş oldu, hem de üç müşavirlik kadrosunu boşaltarak, yeni atamalar için kendine olanak sağladı.

İlgi çekici haberlerden biri de Ölkü İmset'le ilgili. Bilirsiniz, onun bir kısmı Bana Ölkü İmset'in ayrılışını Şaban Karataş'ın gelişine bağlamış ve göklere çıkarmıştı. Oysa Orta-Doğu Gazetesi'nde Ahmet Güner'in yazısından öğrenildi ki kazın-ayağı öyle değil. Öldü İmset, DISK'e bağlı YENİ HABER-İŞ SENDİKASI'nın Yalçıntaş döneminde toplu sözleşme imzalamasını "hazmedememiş" ve o yüzden kurumdan ayrılmış. Üzün özü şu: "Ey TRT yöneticileri... Ben ki, DISK'e bağlı sendikayı protesto edip o sendikadan ayrıldım, sen toplu sözleşme yapıp, onun üyelerine zam verdin, bana ise havam almış düştü. Öyleyse bende ayrılıyorum."

Bugün TRT'de Şaban Karataş'ın başmüavirlerinden Ahmet Güner, bu durumu ele alıp Orta-Doğu'da üst üste iki makale yazmış ve "Bu değerli pikerin kuruma kazandırılması" istemiştir. Şimdi Ölkü İmset, Birleşmiş Milletler Örgütü'nün Ankara Bürosunda çalışıyor ama, onun TRT'de "kaşeli" olarak spiker olmasına engel değil ki. Şimdi, TRT kulisinde yayılan haber bu.

Kısacası, TRT Haber Merkezi, diğer bölümler gibi her gün bir yeni olayla çalkalanıyor... "Bu da geçer yahu" diye düğünler var. "Geçer ama deler de geçer" diye düşünceler de. Her sabah taze bir başlangıç ama, sabahlar TRT'de iyi haberler getirmiyor.

BİR DE ELİT SENDİKA VAR

Yukarıda belirtmeye çalıştığımız gibi, özel kesimde çalışan, yani patronun emrinde, ayrı değer üreten teknik eleman, "sınıflar üstü" görün önu "ulu", "kutsal" bilimin ve teknolojinin hizmetinde sayan, bu nedenle de, ne işçi ne de işveren olmayacağıni biliyeyen görüşt, aslında burjuvazinin yutturmacası olan bu "çok bilimsel" tavrı, en az bu kadar bilimsel bir görüşü daha getirir: Teknik elemanların sendikalaşmasında elit sendikalar.

Öyle ya; madem ki teknik eleman böyle bir konumdadır, o halde onun sendikası da ayrı olmalıdır. Bu yalnızca teknik elemanların üyesi olabilecek bir sendika tipidir. Çünkü o işçi sınıfından ayırılır. Varsın bu örgütlenmenin pratik yarar olmasın. Varsın 15 bin işçinin çalıştığı bir fabrikada 500 teknik elemanın hiç bir şey yapamayacağı ortada olsun. Yeter ki, teknik elemanlar da işçi sınıfının ve emekçi sınıfların birliği içinde yerini alsın, işçilerle aynı sendikalarda örgütlenmesin.

Sendikalaşma sorununda ülkemizin yasal ve ekonomik yapısından, düzenlemelerden gelen zorluklar yok değil. Örneğin, küçük işyerlerinde 5-10 kişinin çalıştığı işyerlerinde örgütlenme zorluğu, hattâ imkânsızlığı. Sendikalaşmanın işverence

öğrenilmesinden sonra işten kovulmalar. İşsiz kalmalar. Bu nedenle işten çıkartılma işçinin, işine dönmeyi sağlayacak hiç bir yasa maddesinin bulunmaması, var gibi görünmelerin bile aslında yok oluşu. İşsizlik. Bunca işçinin iş için hazır beklemesi. Fakat tüm bunlar, ülkemizdeki ücretlilerin içinde kanımızca en az sorun olarak teknik elemanlar için vardır.

Bu bir sürü sorun gibi görünen sorunların özü tektir. İşsiz kalma veya kalmama sorunu. Bugün burjuvazi ne denli yabancı teknik eleman kullanımını yoluna giderse gitsin, teknik elemanların iş bulma sorunu, diğer iş arama durumunda olan çalışanlara oranla nispeten azdır. Bunlardan çok daha önemli sorun, yıllardır sendikacıların pek çoğunun, özel kesimde çalışan teknik elemanları, sendika bünyesine almaya çalışmaları, onları kapsama dışı bırakışları, sendikalaşma durumlarını sağlayacakları yerde set çekişleridir. Bunun altında yatan ise, teknik elemanlara burjuvazinin istediği biçimde, onlarla aynı anlayışla bakmalarıdır. Bir diğer neden ise bu sını sendikaların, bünyelerinde teknik elemanları üye olarak görmek istememeleridir. Bundan korkmaktadırlar.

SONUÇ OLARAK DERSEK

Özel kesimde çalışan teknik elemanların sen-

dikalaşma sorunu hukuksal bir sorun değildir. Tüm var olmasına rağmen genel olarak teknik zorlukların varlığı sorunu da değildir. Sorun sınıfsal bir sorundur. Teknik elemanların bilincinde olmaları sorundur. Bu ise gerek ekonomik ve gerekse politik alanda teknik elemanların işçi sınıfı örgütlerinde yer almalarının gerekliliği demektir. Bu somut güncel isteklerden kaynaklanacaktır. Bu kaçınılmaz bir sonuçtur.

Çünkü TMMOB'nin deyişi ile "Teknik elemanlar ABD ve AET emperyalizminin kısıcını kendi ihtisas alanlarında duymakta ve ekonomik sömürünü filen yaşamaktadırlar. Yabancı bankalar aracılığıyla Türkiye'ye kredi ve yardım şeklinde giren tekelci sermaye ve teknoloji, teknik hizmetlerin ülke dışında yapılmasına yol açmakta, teknik elemanların işsizlik, yurt dışına göç gibi sorunlarının ve ekonomik bunalmalarının esas kaynağı olmaktadır.

ABD ve AET tekelcileri Türkiye'nin yalnız yetişmiş insan gücünü değil, hammaddelerini ve her türlü doğal kaynaklarını sömürmektedir. Bu nedenle teknik elemanlar emperyalizme karşı mücadelenin doğal unsurlarıdır."

Bu doğal unsurlar, sonuca işçi sınıfı örgütlenmesi içinde yerlerini alarak ulaşabilirler.

FRANSA ULUSAL ÖĞRENCİ BİRLİĞİ BAŞKANI'NIN YÜRÜYÜŞ'E DEMECİ

FRANSA ULUSAL ÖĞRENCİ BİRLİĞİ BAŞKANI RENE MAURICE, YURUYUŞ'UN SORULARINI CEVAPLANDIRDI. AVRUPA TEMSİLCİMİZ RAŞİT KAYA, MARSILYA'DAN AIX KENTINE GELEN FAŞİSTLERİN UNEF LOKALINE SALDIRIKLARI GÜN R. MAURICE'LE GÖRÜŞÜYORDU. FRANSA'NIN EN BÜYÜK DEMOKRATİK ÖĞRENCİ ÖRGÜTÜ OLAN UNEF'İN BAŞKANI, KOMÜNİST PARTİSİ ÜYESİ VE FRANSA KOMÜNİST GENÇLİK HAREKETİ YÖNETİCİSİ RENE MAURICE, FRANSA'DA ÖĞRENCİ GENÇLİK HAREKETİNİN TARİHÇESİ, BUGÜNKÜ DURUMU, DİĞER DEMOKRATİK VE POLİTİK ÖRGÜTLERLE İLİŞKİLERİ HAKKINDA BİLGİ VERDİ. RENE MAURICE, AYRICA, AYNI ZAMANDA BİR DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTÜNÜN BAŞKANI OLAN BİR PARTİ ÜYESİ OLARAK, GÖREV ANLAYIŞIYLA İLGİLİ SORULARI DA CEVAPLANDIRDI.

● UNEF'in geçmişinden söz eder misiniz?

- Fransa'da ilerici öğrenci örgütlenmelerinin geçmişi, geçtiğimiz yüzyıl sonlarına kadar uzanır. Bu yıl, Toulouse şehrinde ilk öğrenci örgütünü kurduğumuzun 90. yıldönümünü kutlayacağız. O dönemde, genellikle büyük burjuva ailelerinin çocukları olan öğrenciler, herşeye rağmen ilerici fikirler etrafında bazı derneklerde örgütlenmeye başlamışlardı.

İlk evre "Halk Cephesi"ne hattâ 2. Dünya Savaşı'na kadar uzanan dönemlerden oluşur. Bu dönemde öğrencilerin büyük çoğunluğu Fransa hükümetine karşı eylemde bulunan çeşitli faşist grupların tabanını oluşturmaktadır. Sayısı çok az olan öğrenciler politik olarak genellikle sağ ve aşırı sağ temsil etmeleri- ne rağmen, çok az sayıda, ilerici görüşlere sahip öğrenciler de "Halk Cephesi" yanında yer almışlardır.

2. Dünya Savaşı sırasında UNEF yönetimi Vichy rejimine karşı herhangisi bir tavır almaya yanaşmamıştır. Ancak örgüte yerel sorumluluklara sahip birçok öğrenci "Direniş Hareketi"ne katılmıştır. UNEF yönetiminin (işgalcilerle) işbirliği de yapılmadığını belirtmek gerekir. Bir çeşit tarafsızlık diye nitelendirebileceğimiz bu tavır, öğrenci kitlesinin ağırlık koymasına olanak tanımamıştır.

"Direniş" içinde birbirleriyle ilişkiye geçen, komünist, sosyalist, hristiyan vs. her türlü ilerici akımdan öğrenciler 1945 yılında Grenoble Kongresi'nde birleşerek öğrenci sendikal akımın temellerini oluşturup UNEF'in gelişmesini sağladılar. Bir bakıma UNEF'in ikinci evresi diyebileceğimiz bu durum, ne yazık ki uluslararası alandaki gerginlik ve özellikle komünistlere karşı sektör davranışları sonucu 1962 yılında bir çatlamaya uğramıştır.

Daha sonraki dönemde ise örgüt gerçekten kitleleri kucağına nice bir gelişme gösterirse de, öğrencilerin yalnızca maddi sorunlarıyla uğraşan korpora-

tist bir nitelik sonucu UNEF genel demokratik talepler dışında tutulmaktadır. Cezayir savaşı ile durum değişir ve yeni bir evreye ulaşırlar. Bu dönemde fiilen politik alana itilen UNEF, yalnızca askere alınmak istenen öğrencilerin tecil işleriyle uğraşmaktan öte, korporatif niteliğini aşarak geniş bir demokratik perspektife oturmakta ve büyük işçi konfederasyonu ile aynı safta yer almaktadır.

En geniş öğrenci kitlelerinin özlemlerini göz önüne alarak mevcut 250 bin kadar öğrencinin 80 binini safalarında örgütleyen UNEF bu yeni gücüyle tüm politik güçlerin de ilgi alanına girmiştir. Böylece UNEF ya hükümet adına onu zayıflatarak çökertmek ya da dar grup çıkarlarına hizmet ettirmek isteyen birçok kişinin hedefi haline geldi. 1961 yılında ilk olarak zamanın hükümetinin teşvikiyle, sağcı öğrenciler koptular ve bugün de kağıt üstünde çalışır gözükten Fransa Ulusal Öğrenci Federasyonu (FNEF)'nu kurdular. Diğer yanda ise 1963'te başlayan ve özellikle 1965'ten 1968'e kadar uzanan, sonradan UNEF'in kartelasyonu diye adlandırılacak oluşum görüldü. Bu dönemde göşit ve bir takım başka politik grupçuklar UNEF'ingücünü kendi grup çıkarlarına kullanmak isteyerek UNEF'in sendikal çalışmalarını baltadıkları gibi onu demokratik politik güçlerin oluşturduğu hareketin de dışına itmişlerdir. 1968'de göşit grupçukların bir paravanı haline gelen UNEF büyük "Halk Hareketi"ne karşı bir takım girişim ve sapırmalara da hizmet etmiştir. Dönem UNEF için çok dramatik sonuçlar doğurmuştur. Dönem içinde öğrenci sayısı 200 binden 700 bine çıkarken üye sayısı 80 binden 9 bine düşmüştür. 1968'in önemli niteliklerinden biri de, örgüt olarak sahip olduğu sendikal işlevi reddeden yönetim nedeniyle, hükümetle müzakerelerde bulunamayan ve dolayısıyla "Halk hareketi" sonucunda hiçbir kazanım sağlayamayan tek sosyal kategorinin öğrenciler olmasıdır.

UNEF'i gerek materyel gerekse yönelim olarak var eden, öğrencilerin buldukları her yerde örgütlenmelerini sağlayan kapasite, göşit yönetim elinde baltalanmış, yıkılmıştır. İktidar darbelerini ağırlaştırırken, öğrencilerin kendilerini savunmalarına olanak verecek bir örgütleri bulunmamaktadır. İşte bu durum ilerici öğrencilerin girişimiyeli, komünist, sosyalist, hristiyan vs. öğrenciler yanında salt sendikal gereksinim ile birçok öğrenciyi UNEF'inden inşa etmek üzere birleşerek harekete geçirmiştir. Doğal olarak birtakım gerginlikler, çekimler oldu. Söylenebilecek olan, girişimci öğrencilerin geniş öğrenci kitlelerine durumu açıklayıcı ve sürekliliği birliğe, somut hedeflere çağırıcı çalışmalarının sonuçlarının alındığı ve 1971 Mart ayında yapılan Kongre ile yeniden sendikal bir temelde UNEF'in inşa edilme evresinin başladığıdır.

1975 yılında Lyon'da yapılan kongre ile bizler için UNEF'in yeniden inşası dönemi tamamlanmış olmaktadır. Şu anda 40bin üyemiz var. Mevcut öğrenci sayısı ile üye miktarı arasındaki büyük farkın bilincindeyiz. 5 yıl kadar önce büttün politik tاندانların topluca olduğu bir zamanda üye sayısının 9 bin olduğu hatırlanırsa, olumlu gelişim ortaya çıkabilir. Ancak bununla yetinecek değiliz. Üniversitelerdeki seçimlerde 90 bini aşkın üye almamız, üye sayımızın gerçek gücümüzden gerilerde olduğunu gösterir. Fakat unutmayalım ki 10 yıl boyunca öğrencilere örgütlenme gereği olmadığı anlatıldı. Şimdi bizler ise yalnızca 4 yıldır örgütlenmeye ihtiyaçları olduğunu anlatıyoruz.

● UNEF, öğrenci kitleleri arasında örgütlenme biçimi nasıldır?

- UNEF'in örgüt yapısı gerçekten basittir. Amacımız öğrencilerin buldukları her yerde, anfilerde, sınıf-

larda, pratik uygulama mahallerinde bir örgüte sahip kılınması, tabanda örgütlenme olanağının bulunmasıdır. Böyle olunca UNEF yapısında kabaca üç düzeyli bir yönetim ilişkisi görülür.

İlk düzey, mümkün olan en küçük çalışma alanında yerel olarak öğrencilerin bir örgütsel yapıya sahip olmasidir. Bu amaçla, gerekli bilgilerle donanmış, haberleşme ağı içinde yer alacak, amfi, sınıf komiteleri oluşturulur. Diğer yandan ise her Öğrenim ve Araştırma Ünitesi (UER) ya da Fakülte düzeyinde aynı konu çerçevesindeki tüm sınıfları içinde toplayan "Eylem Komiteleri" bulunmaktadır. Bir üniversitede aynı dalda öğrenim tarih dalında öğrenim gören sınıf ve bölümler; eski çağlar tarihi, modern çağ tarihi, siyasi tarih vb. tek bir "Tarih Bölümü Komitesi"nde örgütlenirler.

İkinci düzey, tüm üniversite yaşamını bir örgüt yapısında birleştiren düzeydir. Tüm UER komiteleri, Fakülte komiteleri, o üniversite şehri düzeyinde bir öğrenci derneği içinde birleşmektedir. Bir örnekler açıklamak istersek; Lille şehrinde çeşitli birimler bulunmaktadır. Beden Eğitimi, Ticaret, Sanat, Ekonomi vb. gibi yüksek okullar ile 3 üniversite bulunmaktadır. Bunlar içinden yukarıdaki esasa göre gelen örgütlenmeler "AG" (Association Generale) denilen bir öğrenci derneği çerçevesinde "federe" olarak birleşmektedirler. Böylelikle her "AG" kendi bölgesindeki binlerce öğrenciyi toplaymaktadır. AG'lerin bütünü ise pratikte her ay toplanan bir "UNEF ulusal kolektifi" içinde konfedere olarak temsil edilmektedir. Üçüncü ve son düzey ise UNEF'in Genel Kongresi'nce seçilen ve örgütün ulusal düzeyde yürütme organı işlevini sürdüren "Ulusal Büro"dur.

● UNEF'in örgüt niteliğinin sembolleri olarak geliştirilen dört kavram var: Etkin, üniter, demokratik ve bağımsız olma. Bu kavramları açıklar mısınız?

- UNEF'in gelişme sürecinde hedef aldığımız bu 4 temel ilkenin birincisi etkinliktir. UNEF'in etkinliği, kitlelerden aldığı güçtür. Buna bağlı olarak, öğrenci mücadelelerini dışardan örgütleyecek bir UNEF anlayışı değil, öğrenci kitlelerinden oluşan, kararlarını kendisi alan bir anlayış bizim için geçerlidir. Bu, örgütün kitle örgütü olma niteliği yanında etkin olmasının koşulu olarak da belirmektedir.

Örgüt anlayışımızın ikinci bir yönü de "üniter" niteliklidir. Öğrenciler bir çeşitlilik gösterirler. Bizim birlik anlayışımız da bu çeşitliliğin analizinden, değerlendirilmesinden çıkar. Üniter olma anlayışımız, öğrencileri birleştirmekteki güçlüklerin ve ortak eylem için ellerindeki olanakların göz önüne alınması, bu çeşitliliğin, fikir ve görüş farklarının yanısırlabilmesini gerektirir. Böyle bir UNEF anlayışı içinde, komünist, sosyalist, katolik vb. gibi farklı görüşleri birleştirebilmek, UNEF'i zayıflatmak yerine ona ek bir güç katacaktır. Birlik anlayışımız, çeşitli politik konsepsiyonları birleştirmek değil, tam tersine bu çeşitli konsepsiyonların temellerini unuttanmadık, öğrencilerin karşı karşıya oldukları gerçekliği kendimize temel almada yarar. Sendikal anlayış, ilke olarak, öğrenci mücadelelerinin birleştirilmesini aracıdır. Demokratik olma niteliği ise, karar vermenin üyeler ve yalnızca üyeler olmasıdır. Başka hiç kimse veya örgüt değil. Bağımsızlık ile demokratik olma birbirine çok sıkı bağlıdır. Yönetimi, oriyantasyonu belirleyen, değişiklikleri kararlaştırılan sadece üyeler olması yanında, hiçbir şekilde ne patronlar, ne siyasal partiler ne de hükümet tarafından finanse edilmediğimizden, ister ulusal düzeyde ister yerel olsun UNEF'in seçime iş başına gelmiş yöneticileri yerine kimse karar alamaz.

Buraya kadar anlattıklarımızdan UNEF'in içinde farklı politik görüşte üyeleri olduğu anlaşılıyor. Bu farklı görüşler sonucu ortaya çıkabilecek tandanslar, politik çizgiler karşısında nasıl tutum alıyorsunuz?

Haklısınız. UNEF içinde komünistler, sosyalistler, sosyal demokratlar, sol radikaller hatta Gaolister (De Gaulle'ciler) bulunmaktadır. Bir yanda Hristiyanlar, öte yanda Ateistler var. Ayrıca hiçbir politik görüşe angaje olmadan UNEF içinde UNEF bir sendika olduğu için, örgütlenmeye karar vermiş öğrenciler de bulunmaktadır. Bu olguya karşılık, önce kesinlikle tandanslara karşı olduğumuzu söyleyelim. UNEF içinde tandanslar oldu ve bunlar örgütü birçok kez yok olmanın eşiğine getirdi. UNEF'in dışında olabilecek bölünmeleri içeriye sokmak istemiyoruz. Bunun için tandanslara karşı, ancak, akımlardan (courants) yanayız. İlk anda ters gelebilecek bu sözleri şöyle açıklayalım: Tandansların, çarpışan politik çizgilerin varlığı, politik bir meydan savaşı demektir. Öğrenci ortamının analizinden bizlerin çıkardığı sonuçlar, yıllardır geliştirmeye çalıştığımız sendikal oryantasyon ve kazandığımız başarılar, hangi politik akımdan olursa olsun, öğrencilerin tandansların sözcüğüne yapmalarına gereksinim olmadan, ortak sorunlar etrafında birleşebileceklerini göstermektedir. Bu birleşme ile birlikte görüş üyümü olmayan noktalarda sürekli bir tartışma olması doğaldır. Politik tandanslara göre bir temsil esaslı kesinlikle kabul edilecek bir şey değildir, çünkü fiilen çatışmalara yol açar. Tandansların gündüğü yerde, yönetimi almak için yapılan mücadele politik iktidara karşı mücadeleden çok önce geliyor. Bizler örgüt içindeki herkesin yeterince ortak noktası, sorunu bulunduğu, kendi özellikleri ve düşünce zenginliği içerisinde görüşlerini dile getirebilme olanağı olacağını inanıyoruz. Ancak aynı zamanda, iktidara karşı ortak olarak sürdürülmesi gereken o kadar çok çalışma var ki, bir bütün olarak, birlikte bu temellerin berlenileceğine inanıyoruz.

Bu konuda son olarak eklemek istediğim bir nokta var. UNEF içindeki farklı görüşlerde Komünistlerin Ulusal Büro içindeki temsili maalesef örgüt içindeki sayısal ağırlıklarından daha fazla bir orandadır. Tabii ki hata komünist öğrencilerde değil. Ancak çok yakın zamanlara kadar diğer politik güçlerin, özellikle diğer sol güçlerin temsilcileri sendikal mücadelede ağır, sorumluluğunu yüklenmeyi kabul etmiyorlardı. Komünistlerin nisbi ağırlığı Ulusal Büro'nun homojenliğini bozmadı, çünkü burada görev alanlar politik grup temsilcileri olarak değil, sendikal oryantasyon temelleri üzerinde görev yapıyorlar. Halen Ulusal Büro'da komünistlerden başka az sayıda sosyalist ve hristiyan bulunmaktadır. Büro içinde çok önemli görevlerde 3 seminaristin (papaz okulu öğrencisi) varlığı, UNEF'in bu noktada açıklığının boyutları için iyi bir örnekler.

Böyle bir konuma gelmek elbette kolay olmadı. Çünkü bir günde de gerçekleşemez. Ancak eğer UNEF'i yeniden inşa edebildiysek, geliştirebildiysek, sürekli öğrenci kitleleriyle beraber olduğumuz, bu ilkelemeye bağlı kaldığımız içindir. Sizinle görüşme yaptığımız bu gün, Aix şehrinde Marsilya'dan gelen faaliyetler lokalizasyon saldırı tahrip ettikleri öğrenciler. Arkadaşların şu anda hazırlanmakta oldukları karşı eylemlerin, cevabımız basittir: Derhal bir yürüyüş için kitlelere çağrıda bulunmak. Mücadeleye örgütler arası mücadeleler, meydan savaşları haline dönüştürmeyi hiçbir zaman kabullenmedik. Çalışmalarımız, militanların çalışması, kitlelerin içine girip onlarla birlikte olmak temelineydi.

UNEF'in geçmişinden söz ederken 1968'te Halk Hareketi sonucunda, kazanım sağlanmayan tek sosyal kategorinin öğrenciler olduğunu söyleyiniz. Bu durumda, öğrencilerin Üniversite Konseyleri'nde bulunmaları, dar gruplu uygulamaları çalışmaları sisteminin kabulü gibi kazanımları nasıl açıklıyorsunuz?

Böyle bir soru yönelmekte çok haklısınız. 1968 yılı kazanımlarını öğrenciler, emekçilerin sayesinde elde ettiler. Bu kazanımlar için öğrenciler yerine mücadele veren emekçiler oldu. O zamanki UNEF'in göşist yönetimi, emekçilerin yanında yer alsaydı, mevcut güçler dengeyi muza-kerelede öğrencilerin yaşamalarını iyileştirmek için kullanıyaydı, yalnızca sözüni ettiklerini ve temeldeki işçi sınıfının örgütlerinin sağladığı kazanımları olan haklar değil, bugün öğrencilerin yaşamlarında, öğrenim yardımları, ödenekleri, üniversite bütçeleri, üniversiteler formasyonla ilgili önemli sorunlar 8 yıl önce bir seferde elde edilebilirdi. 1968'te kuşkusuz önemli kazanımlar oldu. Ancak bu kazanımlar, üniversitelerin temel sorunlarını da içeren, emekçilerin örgütlerinin ulusal çıkar konseptlerinin bir parçası olarak, onların sorumluluk anlayışının ürünü olarak gerçekleştirildi. Sol parti-

ler ve işçi sendikalarının dayatması ile bazı yapısal değişikliklere ulaşıldı. Ancak öğrencilerin maddi konularını ve formasyonlarını ilgili ayrıntılı sorunlar ele alınamadı.

UNEF'in başka demokratik örgütlerle ilişkileri hangi esaslara göre yürütülüyor?

Bu tür ilişkiler oldukça yeni bir olgu. Yakın zamanlara kadar UNEF'in göşist yönetimi, emekçilerin, öğretmenlerin ve öğretmenlerin örgütleriyle ilişkilerin kurulmasını kabul etmiyordu. Ayrıca göşist yönetimin bazı eylemleri 1970 yılında tüm emekçilerin hareketine karşı bir takım önlemler getirilmesine olanak tanıdı. Bugün UNEF emekçilerin yanında ağırlık koymakta. Bu emekçilerle yalnızca bir mücadele dayanışması değil, hak taleplerinin de ortak uyum temelinde birleştiği bir dayanışmadır. Bizlerin tutumu ilkeseldir. UNEF belirli prensipler içinde bütün emekçi sendikalarla, öğretmen ve öğretim üyeleri örgütleriyle, demokratik gençlik örgütleriyle, sol partilerle ilişki olma durumundadır. Aynı ilkelele tavri ne yazık ki tüm emekçi konfederasyonlarında bulamamaktayız CGT ile ayrıcalıklı ilişkilerde olduğumuz zaman zaman ortaya atılmakta. CGT bir sınıf ve kitle örgütü. Temellerini partizan politik hedefler değil, gerçek ilkelele oluşturuyor. Tavir belirlemede böyle ortak ilkelele dayanma temeli yanında örgütlerimizin ortak bir göşistleri, girişimleri de var. İşçiler toplantılarla, ortak araştırmalarla sürdürülmekte. Böylece daha fazla ve kesin uyum noktalarına ulaşabildik. Örneğin çeşitli sosyal kategorilerin haklarının savunulmasında, ilkelele üniversitelerinin ne olması gerektiği konusunda, bu gibi başka noktalarda da ortak konseptlerimizi var.

Üniversitede ilerici güçlerden söz ederken Öğrenciler Birliğine (UEC) ayrı bir yer vermenin anlamı nedir?

100 bin üyeye sahip Fransa Komünist Gençlik Hareketi (MJCF)'nin içinde yer alan UEC'nin şimdiki durumunda 12 bin üyesi bulunmaktadır. Sosyalist Öğrenciler Birliği'nin ise iki yıl önceki kongresinde üyelerinin sayısının 2 bin kadar olduğunu söylemişti. "Sol Radikaller" (Sol Radikaller, Fransa'da sol birlik içindeki 3. partidir) ise öğrenci kesiminde hiç örgütü değiller. Ayrıca devrimci bir örgüt ile, sınıfsal işbirliği dayanan partilerin gençlik örgütleri arasındaki fark üniversitede daha iyi belli oluyor.

Göşistlere gelince... Onların örgüt anlayışında, gerek emek politik örgütü, gençlik ve özel olarak öğrenci örgütlerini ve tüm öğrencilerin sendikal örgütlerini ayırt etmelerine yer yok. Herhalde bol devrimci laflara karşın işçi sınıfı ve diğer emekçi kategorilere ulaşma durumları olmadı. Genellikle küçük burjuva kökenli öğrenciler dışında başka çalışma alanlarını bulmamasından olsa gerek. Tüm bu nedenlerle göşistlerin tutarlı bir demokratik mücadele yürütmeleri olanaksızdır.

İzin verirsiniz kişisel bir soru yönelteceğim. UNEF başkanı olmanızın yanında Fransız Komünist Partisi ve Fransa Komünist Gençlik Hareketi üyesisiniz. Ayrıca, Komünist Gençlik Hareketi içinde ulusal düzeyde sorumlu yönetici durumundasınız. Bütün bu durumları nasıl başlatıyorsunuz? Karşınıza sorunlar çıkmıyor mu?

Bu sorunuz çok önemli. Burjuvazi her zaman bu durumu kullanmak istiyor. Onlara göre nerede bir komünist olursa, o yönetimi bağımsız bir biçimde yapamaz. Çünkü onun yerine fiilen karar veren Partisidir.

Genellikle öğrenciler kesiminde yaygın bir akım olarak beliren göşist akımlar karşısında tutumunuzu nasıl belirliyorsunuz?

Göşistler, örgüt niteliklerini birbirine karıştıran yapıları sonucu, UNEF'te, öğrencilerin sendikal örgütünde yer almamaktalar. Öğrencilerin çoğunlukla küçük burjuva kökenli çevrelerden gelmeleri de dahil, karşılaşılabilen her güçlük, göşistlere karşı olduğu gibi sağcı gruplarla da ilişkilere, zorlukların üstesinden gelmek için temel bir ilkelele hareket ederiz. Bu, her seferinde öğrenci kütlesine başuruma ilkesidir. Sorunu örnekleler açmak daha kolay olacaktır. Troçkist bir gençlik örgütünün paravanlığını yapan bir grup var. Kendilerinin gerçek UNEF olduğunu ileri sürüyorlar. Öğrencileri Üniversite Konsey seçimlerini boykot etmeye çağırıyorlar. Bizler de son kararın öğrenci kitlelerine verileceğini bilerek kendi tavırımızı belirledik. 90 binden fazla öğrenci UNEF listesine oy vererek kesin tavırımızı belirtdi. Bir başka örnek alalım: MNEF için geçtiğimiz Haziran ayında seçimler yapıldı. (Fransa'da 26 yaşından küçük her öğrenci sosyal sigorta kapsamındadır. MNEF bunun yanında mediko-sosyal hizmetlere de gören bir çeşit resmi yardımlaşma sandığı.) Maalesef MNEF'in sosyalist yöneticilerinin bir kısmı, yönetimi kaybetmelerinden korktukları için, örneğin çıkarları doğrultusunda açık politik hedeflere sahip olmadıkları için, çok büyük önem taşıyan bu seçimlerin hileli hazırlanmasına göz yumdular. Hileli olduğu için seçimlerde yenildik. Mevcut yönetim ve Troçkist grubun arkasından 3. sırayı aldık. Fakat kitleler içinde yürüttüğümüz kampanya sonucu, kimse öğrencileri gerçek temsil yetkisinin bizim olduğunu yadsımak amacıyla seçim sonuçlarını kullanmadı. Hatta yaratılan bu ortamda yeni seçilen yönetim, seçildiğini bile açıkça ilana cesaret edemedi. Beni üç yıl önce UNEF'in tüm üyeleri başkan seçti. Daha sonraki kongrede de görevimi yeniledim. Karşılaşmalar sendika içindeki tüm üyelerle olumlu bulunmaktadı. Bu açıdan hiçbir politik sorun karşısında değiliz. UNEF başkanı olarak sendikal bir örgütün kongresine belirlenen bir eylem programı var. Bu niteliğimle mücadele hedeflerim var. Üniversitede yeni olaylarla karşılaşıncı, yeni unsur arkadaşlarla analiz edip ulusal düzeyde toplantılarımızla yapılacak işleri kararlaştırıp, çözümlere ulaşırız. Bu açıdan gönül rahatlığı içinde, UNEF böyle yönetilir ben de böyle yönetiyorum, diyebilirim.

Öte yandan benim de bir kişiliğim, komünist olmanın gelen olgular var. Tabii ki söz gelimi sabahları gazeteleri okurken önce UNEF başkanı olarak okuyup bir değerlendirme yaptıktan sonra ikinci kez komünist olarak okuyup değerlendirmeler yapıyorum. Basını her zaman komünist olarak izler, değerlendirmem yaparım. Ancak UNEF'in niteliklerini unutmamaya titizlikle özen gösteririm. Yönetimde görevli bütün komünist yoldaşların da aynı özeni gösterdiğini inanıyoruz. Bilirim ki UNEF başkanı olarak isim, çalışmam bir komünist öğrencinin ideal çalışmasına yamaz. Ancak bir Komünist Öğrenciler Örgütü var. Onun yönetimi var. Bu yönetim öğrenciler arasında komünistler olarak çalışmaları sürdürür. İnançta süloyorum ki, bir komünist olarak aldığım görevler UNEF'in sendikal çalışmasında gözetilmek zorundadır. Bütün arkadaşlar UNEF'in sendikal temellerde kalmalı için özen gösteriyor. Örneğin FKP ile SP arasındaki tartışmalara UNEF de katılılırdı. Ya da partiler seveyesinde bu tartışma UNEF içinde komünist ve sosyal demokrat tartışması dönüşebildi. UNEF'in karşılaştığı güçlükleri, öğrenci gençliğin sorunlarını ön planda tutmak zorundaydık. Bu nedenlerle sendika içinde hiçbir taraftan bir sektör tavır gelmemesine özel gayret gösterdik.

Ayrıca komünist olarak özel politik sorumlulukları da bulunmaktadır. Komünist Gençlik Hareketi (MJCF) Ulusal Bürosunda, UNEF başkanı olmanın getirdiği özel sorumluluklardır bunlar. Ulusal düzeyde bir öğrenci sendikal örgütünün başkanı olarak deneyimlerini bulunmaktadır. UNEF'in öğrenci seçimlerinde 90 bin oy almış iki ay içinde kırktan fazla gösteri yürüyüşünün yapılması bir politik olaydır. MJCF Ulusal Büro toplantısında bu durumun değerlendirilmesini yapmak, görüşler bildirmek komünist olarak taşıdığı bir sorumluluktur. Ayrıca MJCF'nin bir üyesi, bir merkez yönetici olarak da eylemlerine, çalışmalarına katılırım. Bir bu olgu. Bunu da hiç saklamam. Burjuvazinin iddialarını haklı kılmamak anlamına gelir, FKP'nin, MJCF'nin üyesi olduğumu saklamam.

GELİŞMİŞ SOSYALİST TOPLUMA DOĞRU

PARTİ MERKEZ KOMİTESİ, OLGUN BİR SOSYALİST TOPLUM KURULMASININ, BUŞLİCA ÜRETİCİ GÜÇ OLAN BİREYİN HER YÖNDEN GELİŞİMİ OLMAKSIZIN MÜMKÜN OLMADIĞINI BİR KERE DAHA BELİRTTİ.

Bulgaristan Komünist Partisi'nin 29 Mart'ta çalışmalarına başlayan 11. Kongresi 2 Nisan'da tamamlandı. Çok sayıda konuk parti heyetinin izlediği kongrede çalışmaların temel belgelerinden biri de, 12 Şubat'ta yayınlanan Merkez Komitesi "Tezleri" idi. "Tezler", "halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesi üzerine hazırlanan 1972 Aralık programının yedinci beş yıllık plan dönemindeki uygulanması" üzerineydi. Parti'nin 10. kongresinden sonra Merkez Komitesi'nin Aralık 1972'de yaptığı Tam Üyeli Toplantı, "gelişmiş sosyalist bir toplum kurma aşamasında" partiyi düşen görevleri sıptarmıştı. Aşağıda, 11. Kongre için hazırlanan "Tezler'in, "Sosyalist İççinin Manevi Gelişmesi" başlıklı altıncı bölümünden bazı parçaları bulacaksınız.

yönden gelişmiş bireyin başlıca özelliklerinden biri ve halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesinin önemli bir şartıdır. Hedef, her yurttaşta, toplum içinde çalışmanın birinci bir görev ve yüksek bir erdem olduğu inancını daha çok yerleştirmek, toplumsal olarak yararı her türlü çalışma biçimine karşı yurttaşlarda derin bir saygının köklerini atmaktır.

Her çalışan kişinin, birleşik planın gerektirdiği görevleri zamanında ve en iyi düzeyde yerine getirme ve aşma konusundaki kişisel sorumluluk duygusu daha da gelişecektir."

"Tezler'de, "tembellik, başkalarının, toplumun sırtından geçimne" gibi durumlarla mücadelenin daha da yoğunlaştırılacağı belirtilmektedir.

HER YÖNDEN GELİŞME

"Parti Merkez Komitesi, olgun bir sosyalist toplum kurulmasının, başlıca üretici güç olan bireyin her yönden gelişimi olmaksızın mümkün olmadığını bir kere daha belirtir. Manevi ihtiyaçların gelişmesinin ve tatmininin ulaştığı düzey, halkın yaşam düzeyinin temel unsurlarından ve sosyalist yaşam tarzının en canlı belirgilerinden biri olacaktır.

Manevi kültürün daha da geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi, sosyalist bilincin yükseltilmesi ve yeni insanın özelliklerinin biçimlendirilmesi, halkın bütün tabakalarını ve sosyalist inşanın bütün kesimlerini içine alacaktır.

BAŞLİCA UNSURLAR

Önümüzdeki birkaç yıl içinde, içi de daha da bilinçli olarak geliştirilecek ve pekiştirilecek olan unsurlar şunlardır: yüksek ideolojik konuştukları ve sosyalizm davasına bağlılık; sosyalist yurttaşlık ve enternasyonalizm, kardeşçe işbirliği ve karşılıklı yardım; Sovyetler Birliği'ne sarılmaya ve sevgiye; çalışmaya ve kamu mülkiyetine karşı sosyalist bir tutum; mesleki yeteneğin ve kültür düzeyinin sürekli yükseltilmesi; yaratıcılık ve inisiyatifin geliştirilmesi; bilim ve teknolojinin modern başarılarına ilgi gösterilmesi; hümanizm ve yüksek bir sosyalist ahlak; burjuva görüş ve ahlakının kalıntılarının, burjuva ideolojisine ve onun kalıntılarına karşı müssahhaslık."

Sosyalist mülkiyetin korunması konusunda derin bir sorumluluk duygusu geliştirileceği bildirilen "Tezler'de, sosyalist hayat tarzıyla uyumsuz eylemlerle mücadelenin geniş bir cephede sürdürüleceği açıklanmaktadır.

ÇALIŞMA YAŞAMI

"Tezler'in söz konusu bölümünde çalışma yaşamına ilişkin olarak da şunlar yer alıyor:

"Çalışma ve sosyal faaliyet, her

EĞİTİM VE GENÇLER

"Tezler'in eğitime ilgili bölümünde, üniversite öğrencilerinin, ekonomi, örgütlenme ve yönetim konularındaki formasyonlarının yükseltileceği; üretim sürecindeki pratik bilgilenmenin geliştirileceği de bildirilmektedir.

"Tezler'in söz konusu bölümünde, gençlerin durumıyla ilgili olarak şunlar yer almaktadır:

"Gençlerin teknik ve bilimsel yaratıcı çalışması daha geniş kapsamlı olarak geliştirilecektir.

Gençlerin teknik ve bilimsel yaratıcı çalışması hareketi, bütünsel bir sisteme dayanarak geliştirilecektir. Çocuklar, yetişme dönemdekiler, gençler ve kadınlar burada değişik ölçülerde yerlerini alacaktır.

Boş zamanın artmasıyla birlikte, gençlerin kültürel ve yığınsal ihtiyaçlarının karşılanması ve ideolojik ve politik düzeylerinin yükseltilmesi, sanatlara karşı daha aktif bir tutum yaratılması için daha büyük bir ilgi gösterilecektir."

PARTİ ÖRGÜTÜNÜN GÖREVLERİ

"Tezler'de parti örgütünün "halkın yaşam düzeyi" ile ilgili görevleri de şöyle belirtilmektedir:

"Parti organlarının ve örgütlerinin yönetimleri, halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesi alanındaki yeni görevleri derinlemesine inceleyecek ve kavrayacak; böylelikle, bu görevleri ekonomimizin daha hızlı gelişmesinin sorunlarıyla, ileri sosyalizme özgü yaşam tarzının oluşturulması ve güçlendirilmesiyle daha iyi bütünleştirebilecektir. Şu andaki başlıca nokta, her işçinin, halkın yaşam düzeyindeki yükselmenin, büyük ölçüde kendi çabalarına ve çalışmasına dayanığının tam bilincinde olmasıdır.

Bütün Parti komiteleri ve örgütleri planında, daha elverişli bir toplumsal hava, emekçi halk için daha iyi çalışma ve yaşama koşulları yaratma, ihtiyaçların ve denetim arttırılması, tembelliğin ve işe karşı bilimsiz tutumların kazanması yolunda geniş bir sosyal ve örgütsel çalışma yapmak zorunludur."

Halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesi için...

ÇEŞİTLİ ÜLKELERDE

PORTEKİZ

İki günlük bir gezi için Angola'ya giden Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri Alvaro Cunhal, 25 Mart günü Luanda'da düzenlenen bir basın toplantısında, "Portekiz'deki durumun istikrarlı ve tehlikeli olduğunu" söyledi.

Cunhal şöyle konuştu: "Portekiz devrimi için gerçek bir tehlike vardır. Bu, gerici diktatörlüğün dirilmesi tehlikesidir. Gerici güçler son aylarda çeşitli mevzileri ele geçirmişlerdir, ve Portekiz'de özgürlükleri ortadan kaldırmaya, tekellerle büyük toprak sahiplerinin ekonomik ve politik iktidarını geri getirmeye çalışmaktadırlar."

"Azor'larda ve ülkenin çeşitli bölgelerinde PKP'nin hâla yeraltında olduğunu" hatırlatan Cunhal "bu anti-demokratik duruma rağmen genci sağın zafetini engelleyecek güçlerin bulunduğunu" belirtti.

Öte yandan Lizbon'da bir basın toplantısı düzenleyen Mario Soares, 25 Nisan yasama seçimlerine kadar bir "sosyal mütareke" yapılmasını önerdi. Soares, basın toplantısında PKP'ye yönelik saldırıları sürdürdü ve PKP'yi karışıklık yaratmaktaki suçladı. Soares'in bu suçlamalarının tersine, ülkedeki en uzun ve ağır grevin hastahane personeli grevinin, sağcı Demokratik Halk Partisi Sosyal İşler Bakanı tarafından bilinçli olarak kıskırtıldığı ve sürdürüldüğü bildiriliyor.

TUNUS

Tunus'un bağımsızlığını kazanmasının 20. yıldönümü nedeniyle bir bildiri yayınlayan bir grup Fransız aydını, Tunus Komünist Partisi üzerindeki yaşağın kaldırılması çağrısında bulundular. Bildiride şöyle dendi:

"Bu yirminci yıldönümünde belirtmek gerekir ki, Tunus Komünist Partisi ulusal bağımsızlık mücadelesine önemli katkılarda bulunmuştur. Parti, o günden bu yana, tüm reformları ve ulusal bağımsızlığın pekiştirilmesine, ekonominin geliştirilmesine, Tunus halkının toplumsal ve kültürel düzeyinin yükseltilmesine yönelik bütün politikaları desteklemiştir. Elbette, hükümet politikasında kendi açısından olumsuz bulunduğu yönleri de eleştirmekten geri kalmamıştır. Ne var ki, 1963'ten beri Parti'nin bütün yasal faaliyetleri yasaklanmış bulunmaktadırlar.

Bu yıldönümü gününde, Başbakan Burgiba ve Tunus hükümetini, Tunus Komünist Partisi'ni hedef alan her türlü yasaklama önlemlerini kaldırmasına, bütün siyasal tutukluları serbest bırakmaya, ve Tunus Anayasası uyarınca, tüm ulusal örgütleri için demokratik hakların serbestçe kullanılmasına izin vermeye çağırırız."

ORTAK PAZAR

Briüksel'deki AET komisyonunun geçen hafta yayınladığı istatistiklere göre Ortak Pazar üyesi dokuz ülkede Ocak ve Şubat 1976 aylarındaki işsiz sayısının 5.567.370 olduğu bildirilmektedir. AET istatistiklerine göre, dokuz ülkede 1975 yılındaki işsiz sayısı 4.353.690 olarak hesaplanmaktadır.

«GREV» ve ÇAĞDAŞ SAHNE'NİN GERÇEKÇİ TAVRI

NEVZAT ŞENOL

(OYUN, SEYİRCİYLE SÖYLEŞİLİ İKİ CELSE)

METİN YAZIMI	- Nihat Asyalı - Yusuf Dağüstün ve tüm Çağdaş Sahne çalışanları
YÖNETİM	- Yılmaz Onay
MUZİK	- Maksut Göksu (Bir Hazin Hürriyet - Nazım Hikmet) - Yusuf Dağüstün (Harbolaki ve İşçi Düğünü)
DEKOR	- Vecdî Sayar
İŞİK	- Süleyman Yüksel

SAHNE TEKNİSYENLERİ - Şaban Yağlı - Mehmet Doğan

<p>OYNAYANLAR:</p> <p>Cevza Şipal Erdiñç Bora İsmail İşılsöy Hail Esen Orhan Güner Seval Yurdakul Mustafa Yıldız Hikmet Çelik Onur Utku</p>	<p>Köksal Engür Yusuf Dağüstün Yaman Altınok Tayfun Çorağan İhsan Sanıvar Berin Ötenal Ayşe Sönmez Uğur Akkurt</p>
---	--

Akordiyon	- Tahsin Şakraker
Zurna	- Adil Pınarcı
Davul	- Mustafa Yıldız

Yıl 1973, dönem 12 Mart dönemi. Bursa otomotiv montaj sanayii işyerlerinde 5 bin 360 işçi GREVDE.

Türkiye işçi sınıfı hareketinin bir parçası o günlerde Bursa'da yaşıyor. 12 Mart'ın zor günlerinde... Patronların çok yönlü baskıları değil yalnız işçilerin karşısında olan; günün sarı sendikalar konfederasyonu da işverenle birlik. "Sevreyle gözüm cihanı".

Yıl 1976, dönem 12 Mart dönemi mi, değil mi?... Ankara'da Çağdaş Sahne'de sergileniyor olay. Türkiye İşçi Sınıfı hareketinin bir parçası olan "Bursa Grevi" tartışılıyor.

Yıllardır "Ulusal Devrimci Tiyatro" adına yapılan denemeler, artık ayakları yere basan yeni uygulamaları getirmeye başladı. İşçi sınıfının ekonomik ve politik mücadelesinin yanında kendi sınıf kültürünün de etkin rol alması zorunluluğunun uygulama alanına girmesi, kuşkusuz azımsanamıyacak bir gelişme. Hele egemen sınıfların, üretim araçlarına el koydukları gibi, kitlelerin kültürel ürünlerine de el koyma, ya da onları kendi kültürleri doğrultu-

sunda yönlendirme girişimlerinin yoğunluk kazandığı şu günlerde, bilinçli kültürel atılımlar daha da bir önem kazanıyor.

Burjuva toplumunun, sanatçı aydınları büyük ölçüde etkilediği dönemlerde, sosyalist sanatın gelişmesi elbette zorlaşacaktır. Bu zorluğu yenmenin yolu da, kültürel mücadelenin, işçi sınıfının ekonomik ve politik mücadelesiyle birlikte yürütülmesinden geçmektedir. Kuşkusuz sosyalist bilinç, dünya görüşüne ve kültürel ilkelere bir anda ve kolayca egemen olamaz. Düzenin egemen kültürünün şartlandırmalarından sıyrılıp sosyalizmin düşünce yapısına ulaşmak uzun bir süreç işidir.

Çağdaş Sahne, işçi ve emekçi kitlelerin mücadelesine dürüst ve yürekli bir katkıda bulunuyor "Grev"le. Seyircisi Çağdaş Sahne'yi, Çağdaş Sahne'de seyircisini etkileyerek değiştiriyor. Kültürde egemen ideolojiye karşı, kitlelerin bilinçli mücadelesi hızla gelişiyor.

Yakın geçmişte yaşanan Bursa Grevini çoğumuz iyi hatırlar. 12 Mart gibi bir baskı dönemi içinde de olsa işçilerin örgütlü ve bilinçli mücadelelerinin ne denli etkin olduğunu gösteren bu hareketten çıkarılacak dersler var.

Çağdaş Sahne'nin bu anlayışla sahneye uyguladığı "Grev", bir belgesel oyun niteliğinde. Oyunun yönetmeni Yılmaz Onay, oyuncu-seyirci alışverişini ustaca kullanıyor. Pankartlar çıkarıp, sloganlar haykırmadan, seyirciyle birlik-te sorunların üstüne gidiyor.

Bu yıl Çağdaş Sahne'de sergilenen "Yusuf ile Menofis", "İşyan" ve "Grev" oyunları giderek yükselen bir başarı grafiği çiziyor. Bu olumlu gelişmede, Çağdaş Sahne oyuncularının bir "sahne birliği" sağlama yoluna girmelerinin yanı sıra, seyirci-tiyatro etkileşiminin de payı büyük.

Oyunun sahneleniş biçimi, oyunculara büyük bir yük ve sorumluluk yüküyor. Oyuncuların çoğu, yüklenedikleri sorumluluğun bilincinde. Yalnız bazı noktalara kısaca değinmek gerek. Oyunun tadına varılır bir tempoda sürdürülmesi Cevza Şipal, Köksal Engür, İhsan Sanıvar ve Erdiñç Bora'nın ölçülü oyunlarıyla sağlanıyor. Öğül ve 1. işçi temsilcisi oynayan İsmail İşılsöy, oyunun bütününe aksaklık getirecek bir tekil oyun sergiliyor bizce. Kullandığı diyalekt de belirli bir bölgeyi yansıtmayınca çok yapay bir tip çıkıyor ortaya. Yusuf Dağüstün, Tayfun Çorağan, Berin Ötenal, Seval Yurdakul, Ayşe Sönmez, Orhan Güner, Yaman Altınok'un olumlu bir "sahne birliği" sağlayan takım oyunlarına öteki oyuncuların da ayak uydurmaları, oyunu daha bir tad alınır hale getirecektir kuşkusuz.

Sonuç olarak, işçi sınıfının ekonomik ve politik mücadelesinin yanında kültürel mücadelesinin de sürdürülmesi zorunluluğu var. Bu mücadelede olumlu katkılarda bulunmayı amaçlayan Çağdaş Sahne çalışanlarını kutlarız. İşçi ve emekçi kitlelerin örgütlü mücadelelerinde, sendikalarla olan ilişkilerinde, sağlıklı kararlarınayardımı olacağı umduğumuz "Grev" oyununu, tüm çalışanların - olanaklarını zorlayarak da olsa - görmelerini salık veririz.

PK 265
SİRKECI İSTANBUL

SBKP 25. KONGRESİ

.raporlar .onaylar .kararlar

YAKINDA ÇIKIYOR.

L.I.BREJNEV A.N.KOSİĞİN

SÖMÜREN VE EZEN, HER ZAMAN BİR SOSYAL SINIFTIR

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ İKİNCİ BÖLGE TEMSİLCİLERİ TOPLANTISI GEÇTİĞİMİZ HAFTA SONUNDA GAZİANTEP'TE YAPILDI. TOPLANTI, GENEL BAŞKAN BEHİCE BORAN'IN BİR KONUŞMASI İLE AÇILDI. BORAN'IN KONUŞMASININ BİR BÖLÜMÜNÜ OKUYUCULARIMIZA SUNUYORUZ:

Memurlar, öğretmenler, gençlik ve işçiler arasında başını almış giden şiddet hareketleri, baskıcı uygulamalar, Doğu, Güneydoğu, Orta Anadolu illerinde mezhep ayrımı gözetim, ırkçı ayrımlar gözetim bir uygulamayla sürdürülmektedir. Doğu ve Güneydoğu illeri, eskiden beri Türkiye'nin diğer illerine kıyasla daha baskıcı bir yönetime tâbi olagelmıştır. Türkiye'de hiçbir zaman bizim burjuvazinin örnek aldığı iddia ettiği Batı demokrasileri anlamında, yönetiminde ve ölçüsünde olsun bir demokrasi uygulamasına gidilmemiştir. Türkiye'deki tüm işçi, kol ve kafa emekçisi kitleler üzerine; demokratik, ilerici güçler, örgütler, akımlar üzerine Batı'nın burjuva demokrasilerinde dahi görülmeyen baskılar uygulanmıştır.

ŞOVEN BASKILAR FAŞİZME DAYANAK BULMAYI AMAÇLIYOR

Ama bu baskılar, dediğim gibi Doğu ve Güneydoğu illerine daha da fazla uygulanmıştır. Şimdi de öyle anlaşılıyor ki mezhep ayrımlarını kıskırtılarak ırkçı, şoven politikalar uygulanarak faşizme bir kitle tabanı yaratılmak istenmektedir. Faşizm gerçik büyük tekeli burjuvazinin açık teröre dayanan bir yönetime. Ama hiçbir yönetim kendisine bir kitle tabanı oluşturmadan, bir kitle dayanağı yaratmadan ayakta duramaz. Faşizmin kitle tabanı oluşturma usullerinden biri de, işçinin kitleleri arasında, halk kitleleri arasında bölünmeler yaratmak, "düşman" yaratmak ve bu düşmanlık kıskırtmalarında etrafında kendisine taraftar kazanıp bir kitle tabanı elde edebilmektir. Bunun en parlak örneği hep bildiğiniz gibi Hitler faşizminde olmuştur. Hitler, arı ırktan olan ve olmayan ayrımları yapmış, yahudileri ortak düşman olarak kitlelerin önüne koymuş ve bu ayrımları ve kıskırtmalarla kitle içinde kendisine bir taban edinecek çalışmıştır. Fakat Doğu ve Güneydoğu illerinde daha da şiddetini arttırarak uygulanan ırkçı-şoven milliyetçi uygulamaların bir başka amacı daha var sanırım. O da Doğu illerinde baskıyı daha da arttırabilmek için, hatta mümkünse o kadar hazırlanmış oldukları ama vaktiyle meclisten geçirememiş oldukları bölgesel sıkıyönetimi hiç de değilse ilân edebilir, uygulayabilir hale gelmek için bu kıskırtmalar, bu ırkçı şoven baskılar artırılarak yürütülmektedir. Bu mezhepçi ve ırkçı ayrımların amacı, ilgili halk kitlelerini çatışma alanına itmek, olaylar çıkarmak ve sonra bunu bahane ve gerekçe olarak kullanıp Doğu ve Güneydoğu'da baskıları daha da şiddetlendirebilmek, ellerinden gelirse bir bölgesel sıkıyönetimi uygulayabilmektir.

SÖMÜREN VE EZEN HER ZAMAN BİR SOSYAL SINIFTIR

Bu durumda yapılması gereken iki iş vardır. Birincisi, tüm Türkiye'de demokratik hak ve özgürlüklerin korunması, genişletilmesi ve geliştirilmesi mücadelesidir. Doğu'da da ırkçı, şoven baskılara, haksızlıklara ve ezici uygulamalara karşı halkın demokratik hak ve özgürlüklerini korumak, genişletmek ve geliştirmek mücadelesi verilmelidir. Ama bu mücadele verilirken karşı tarafın hazırladığı provokasyonlara, çatışmaları çıkartıp bunları baskıcı, şoven yönetimi için bir bahane olarak kullanmak isteğine de alet olmamaya son derece dikkat etmek gerekir. Ne kadar iyi niyetle demokratik, ilerici niyetlerle olursa

olsun, hesapsızca yapılacak hareketler, halk kitlelerini geçit vermez yollara sürükleyip, onların kırılması, perişan olmasına sebep olacak hareketler, asla tevessül edilmemesi gereken yollar, hareketlerdir. Bu konuda dikkat edilmesi gereken azından birkaç nokta daha var kanısındayım. Nerede sömürme, sömürme, ezen ve ezilen ayrımı varsa, bu ayrımların söz konusuysa, unutmamak gerekir ki her yerde ve her zaman sömüren ve ezen bir sosyal sınıftır. Eğer bir iktidar ezici, baskıcı, zulmedici bir politika içindeyse, böyle bir uygulama içindeyse, o iktidar bu sömür, ezme ve horlama politikasını bütün bir ulus adına ve hesabına değil; sömürücü egemen sınıf adına ve hesabına yürütmektedir. Egemen sömürücü sınıflar dünyanı her yerinde bir taraftan kendi işçi ve emekçi sınıflarını sömürürken, diğer yandan da diğer toplamları, diğer halkları, milliyetlerini, milletlerini işçi ve emekçi sınıflarını da sömürür, eğer gücü yetersiz ve fırsat bulursa.

HALK, İKTİDARLA KARIŞTIRILMAMALIDIR

Anti-emperyalist bağımsızlık mücadelelerinin en şiddetli ve keskin biçimde yürütüldüğü yerlerde ve zamanlarda dahi bir ulusa, o ulusun halkıyla egemen sömürücü sınıflar arasında ayrımlar gözetilir. Mesela Amerikan emperyalizmine karşı en şiddetli, en keskin mücadeleyi vermiş olan Vietnam halkı ve yöneticileri daima ve ısrarla Amerika'nın emperyalist askeri, siyasi gücüyle, bu gücü temsil eden Amerikan devleti ve Amerikan tekeli burjuvazisiyle Amerikan halkını birbirinden ayırmıştır ve Amerikan halkını dost olduklarını, düşman bellemediklerini devamlı şekilde belirtmişlerdir. Türkiye'de Doğu ve Güneydoğu bölgelerinin durumu, bir taraftan kapitalizmin eşitsiz gelişme kanununun bir neticesidir; diğer yandan da şoven milliyetçiliği kendisini kapırmış olan burjuvazinin gültüğü baskıcı, ayrımlar gözetici politikanın bir sonucudur. Bu her iki duruma karşı da mücadele vermek gerekir. Türkiye'de esasen bugün gündemde birinci madde, esas temel mücadele, demokratik hak ve özgürlüklerin korunması, genişletilmesi ve geliştirilmesi mücadelesidir. Doğu ve Güneydoğu'da şoven ırkçı uygulamalara baskılara karşı yapılacak mücadele bir yanıyla Türkiye'nin bütününe yürütülen ve daha da yürütülecek geliştirilecek olan toplumu demokratikleştirme mücadelesinin bir parçasıdır.

BAGİMSIZLIK, DEMOKRASİ MÜCADELESİ SOSYALİST MÜCADELEDEN AYRI DÜŞÜNÜLEMEZ

Ama demokrasi mücadelesi bugün 20. yüzyılın

son çeyreğinde sosyalizm mücadelesinden ayrı olan, ondan ayrı düşünülecek bir mücadele değildir. Çünkü bugün gerek dünyada, gerek Türkiye'de demokratik özgürlükler mücadelesinin öncü gücü, itici gücü, motor gücü işçi sınıftır. Burjuvazi, küçük burjuvazi, ara tabakalar ilerici vasıflarını yitirmişlerdir. Bugün dünyada ve Türkiye'de gerek bağımsızlık mücadelesi, gerekse demokrasi mücadelesi sosyalizm mücadelesinden ayrı değildir. Bu üç mücadele içiçe geçmiş, birbirleriyle kenetlenmiş durumdadır. Sosyalizmi hedef almayan, sosyalizm doğrultusunda verilmeyen anti-emperyalist bağımsızlık mücadeleleri ve demokrasi mücadeleleri, kalıcı, olumlu sonuçlara erişemez. Geçici olarak başarılı gibi görünseler bile, sonunda yeniden emperyalizmin, baskının, demokrasi düşmanlığının kucağına düşmeye mahkumdurlar. Türkiye İşçi Partisi toplumu bütün sorunlarına bu açıdan bakar. Yani işçi sınıfı açısından, bilimsel sosyalizm açısından bakarsa bütün mücadelelerde bu hareketin temel, ana amacı, yani tüm işçi ve emekçi halk kitlelerinin sömürden, baskıdan, ezilmekten, horlanmaktan kurtulması amacı bir an için bile gözden kaçırmasın. Toplumdaki bütün toplumsal hareket ve akımlar bu açıdan değerlendirilir. Kendi başına ele alınan bir hareket ve akım, kendi başına ne kadar ilerici ve demokratik görünsün dahi, eğer işçi sınıfının ve müttefiki emekçi kitlelerin sosyalizmi hedef alan hareketine ters düşüyorsa, ana hedefe ulaşmayı engelleyen bir ektki yapıyorsa, o zaman o hareket, bu açıdan değerlendirilerek ona göre, ona karşı bir tavır alınır. İşçi sınıfının ve müttefiki emekçi kitlelerin hareketinin bütünlüğünü ve birliğini korumak şarttır. Bu bütünlük korunmazsa, bu ancak sömürücü şoven burjuvazinin işine yarar. Ancak sosyalizmdir ki bütün halk kitleleri özgür, eşit, kardeşçe, barış içinde, birlikte yaşayabileceklerdir. Sosyalistler, işçi sınıfının sosyalist hareketleri onun için çalışır. Bizim görüşümüze göre birlik ve beraberlik baskıcı yöntemlerle, zorla elde edilmez. Halk kitlelerinin gönülleriyle özgürce oluşan, halk kitlelerinin kendi özgür iradeleriyle kabul ettikleri bir birlik ve bütünleşme ancak kalıcı, sağlam, olumlu neticeler verir. Zaten 20. yüzyılın son çeyreğine baskı ve şiddet yöntemleri, sömürücü yöntemler dünyanın her tarafında birbir arından iflas etmektedir. Gerçi burada burada yeni yeni faşist baskıcı yöntemler ortaya çıkmaktadır. En son Şil'de olduğu gibi. Ama hiçbir faşist baskıcı yöntem, halka kendini zorla, dağıtarak kabul ettirmeye çalışan rejim hiçbir yerde hiçbir zaman uzun süreli ve kalıcı olmamaktadır. Türkiye'de de bu çeşit yöntemler ve bu çeşit bir rejim oluşturma özelemleri mutlaka işçi ve emekçi kitlelerin dayanışma içinde, özgürce bir beraberlik içinde verecekleri mücadelelerle hüsrana uğratılacaktır.